

SKATTEFRI TILBAKEBETALING AV INNBETALT KAPITAL I AKSJESELSKAP

Kandidatnummer: 634

Veileder: Per Helge Stoveland

Leveringsfrist: 26.11.2007

Til sammen 17245 ord

Innholdsfortegnelse

<u>1</u>	<u>INNLEDNING</u>	<u>1</u>
1.1	Presentasjon av avhandlingens problemstilling og tema	1
1.2	Avgrensning av avhandlingen	2
1.3	Rettskildebildet	3
1.4	Historikk rundt beskatning av innbetalt kapital og utbytte	5
1.4.1	Skattereform 1992	5
1.4.2	Skattereform 2004-2006	5
1.4.3	Tilpasninger til Skattereform 2004-2006	6
1.5	Kort om beskatning av utbytte etter innføringen av aksjonærmodellen	6
1.5.1	Beskatning av utbytte	6
1.5.2	Skjerming	7
1.6	Utdeling fra et aksjeselskap	8
1.6.1	Kapitalpostene i selskapsregnskapet	8
1.6.1.1	Aksjekapital	8
1.6.1.2	Overkursfond	9
1.6.1.3	Annen egenkapital og annen innskutt egenkapital	9
1.6.2	Skatterettslig og selskapsrettslige krav til utdeling fra et selskap.	10
1.6.2.1	Utbyttebegrepet	11
<u>2</u>	<u>GENERELT OM SKATTEMESSIG TILBAKEBETALING AV INNBETALT KAPITAL</u>	<u>13</u>
2.1	Kort om den videre fremstillingen	13
2.2	Rettslig grunnlag for skattefri tilbakebetaling av innbetalt kapital	13

3	<u>DET SKATTERETTLIGE BEGREPET "INNBETALT KAPITAL"</u>	15
3.1	Generelt om skattemessig innbetalt kapital	15
3.2	Verdsettelse av skattemessig innbetalt kapital	16
3.3	Avgrensning mot begrepene inngangsverdi og pålydende	17
3.3.1	Inngangsverdi	17
3.3.2	Pålydende	18
3.4	Forholdet til "innskutt kapital" i selskapsregnskapet	19
3.5	Skattemessig innbetalt kapital på selskapsnivå	19
3.6	Dokumentasjon av skattemessig innbetalt kapital på selskaps- og aksjonærnivå	21
3.7	Er skattemessig innbetalt kapital en sum knyttet til den enkelte aksje?	22
3.8	Spleising av aksjer	25
3.8.1	Utgangspunkt	25
3.8.2	Hvilke aksjer anses spleiset?	26
3.8.3	Gjennomskjæring ved spleising av aksjer	27
3.9	Økning av skattemessig innbetalt kapital ved kapitalforhøyelse	29
3.9.1	Utgangspunkt	29
3.9.2	Kapitalforhøyelse ved nytegning	29
3.9.3	Kapitalforhøyelse ved fondsemissjon	30
3.10	Øker skattemessig innbetalt kapital ved uformelle aksjonærtillskudd?	31
3.11	Særlig om skattemessig innbetalt kapital ved fisjon og fusjon	33
3.11.1	Utgangspunkt	33
3.11.2	Skattemessig innbetalt kapital ved fisjon og fusjon	34
3.12	Holdingselskaper og skattemessig innbetalt kapital – overgangsregel E	37

4	<u>NÅR FORELIGGER DET TILBAKEBETALING AV INNBETALT KAPITAL?</u>	38
4.1	Utdeling fra selskapets kapitalposter	38
4.1.1	Utdeling av innbetalt - eller opptjent kapital?	38
4.1.2	Mulighet for ”vasking” av annen egenkapital	39
4.1.3	Mulighet for ”vasking” av aksjekapitalen	40
4.2	Kapitalnedsettelse - de forskjellige typetilfeller	42
4.2.1	Generelt om kapitalnedsettelse	42
4.2.2	Innløsning av aksjer med tilbakebetaling til aksjeeierne	43
4.2.2.1	Innløsning av enkeltaksjer - realisasjonsbeskatning	43
4.2.2.2	Innløsning av enkeltaksjer uten å endre eiersammensetningen - utbyttebeskatning	44
4.2.2.3	Konsekvens av at innløsningen av aksjer skal utbyttebeskattes	45
4.2.3	Nedsettelse av aksjenes pålydende med tilbakebetaling til aksjeeierne	52
4.2.4	Kapitalnedsettelse for å dekke tap	52
4.2.4.1	Gjenoppstår innbetalt kapital som tidligere er brukt til å dekke tap?	52
4.2.4.2	Hva hender med innbetalt kapital på aksjer som er innløst for å dekke tap?	53
4.2.5	Tilbakebetaling av fondsemitert kapital	55
4.2.5.1	Overføring av midler fra fri egenkapital	56
4.2.5.2	Overføring av midler fra overkursfondet	56
4.2.5.3	Fordeling av overkurs som er emitert til aksjekapitalen	57
5	<u>SKATTEMESSIG KONSEKVENSER VED Å TILBAKEBETALE INNBETALT KAPITAL</u>	60
5.1	Reduksjon av inngangsverdien	60
5.2	Er det skattemessig mest gunstig å dele ut utbytte eller innbetalt kapital?	61
5.2.1	Hvor utdelingen er lik skjermingsfradraget	61
5.2.2	Hvor utdelingen er større enn skjermingsfradraget	63
5.3	Negativ inngangsverdi – ”evigvarende” utsettelse av realisasjonsbeskatning	65
5.3.1	Lav arveavgift – høy innbetalt kapital	66
6	<u>AVSLUTNING</u>	68

7 LITTERATURLISTE **69**

7.1	Lover	69
7.1.1	Opphevede lover	69
7.1.2	Gjeldende lover	69
7.2	Litteratur	69
7.2.1	Bøker	69
7.2.2	Artikler	71
7.2.3	Kursmateriale	72
7.3	Forarbeider	72
7.3.1	Odelstingsproposisjoner	72
7.3.2	Norges offentlige utredninger	72
7.4	Forskrifter	72
7.5	Dommer	73
7.5.1	Høyesterettsdommer	73
7.5.2	Lagmannsrettsdommer	73
7.6	Uttalelser i skattesaker og skattespørsmål	73
7.6.1	Dommer, uttalelser mv. i skattesaker	73
7.6.2	Uttalelser fra Finansdepartementet	74
7.6.3	Høringsuttalelser	74
7.6.4	Bindende forhåndsuttalelser	74

1 Innledning

1.1 Presentasjon av avhandlingens problemstilling og tema

Enhver vederlagsfri overføring av verdier fra et aksjeselskap til en aksjeeier, er i utgangspunktet skattepliktig på aksjeeierens hånd, jf. Skatteloven § 10-11 (2), første punktum.¹ Utdeling av verdier fra aksjeselskap som defineres som tilbakebetaling av innbetalt kapital utløser ikke beskatning, jf. Sktl. § 10-11 (2), andre punktum, og omfattes således av stor interesse. Denne avhandlingen behandler for det første hvilke utdelinger som kan defineres som ”skattemessig innbetalt kapital”. Videre skal det gjøres rede for når den skattemessige innbetalte kapitalen anses ”tilbakebetalt”.

Muligheten for å foreta utdelinger fra aksjeselskap til aksjeeiere uten beskatning har fått økt aktualitet etter at Skatterreform 2004-2006 innførte skatt for personlig akseeiere på utbytte fra aksjeselskaper. Før skattereformen var utbytte fra aksjeselskaper skattefritt ved at en fikk godtgjort skatten etter godtgjørelsesmetoden, jf. den opphevede Selskapsskatteloven § 10-12.² Skillet mellom tilbakebetaling av innbetalt kapital og utbytte hadde også relevans før Skatterreform 2004-2006. Dette særlig i forhold til reglene om korreksjonsskatt og kildeskatt.

Det er flere uavklarte spørsmål rundt den skatterettslige behandlingen av kapital som stammer fra innbetalt kapital. Temaet er behandlet av flere forfattere av skatteretslitteraturen, men det foreligger ingen sammenhengende fremstilling av temaet og de problemstillinger som reises.

¹ Lov om skatt av formue og inntekt av 26. mars 1999 nr. 14. (heretter Sktl.)

² Lov særregler om beskatning av selskaper og selskapsdeltakere av den 20. juli 1991 nr. 65

1.2 Avgrensning av avhandlingen

Temaet skattefri tilbakebetaling av innbetalt kapital er et omfattende tema. Det vil av den grunn ikke være mulig å dekke alle sider ved denne problemstillingen innenfor avhandlingens rammer. Det vil derfor bli foretatt noen avgrensninger.

Spørsmålet om hva som skal regnes som utdeling av overskudd/utbytte, og hva som er tilbakebetaling av innbetalt kapital oppstår både ved utdeling fra aksjeselskaper og ved utdeling fra deltakerlignende selskaper, jf. Aksjeloven § 10-42 fjerde ledd.³ Avhandlingen behandler bare utdeling fra aksjeselskaper. Reglene om innbetalt kapital i deltakerlignende selskaper tilsvarer i stor grad reglen om innbetalt kapital som gjelder for aksjeselskaper.

Det er bare utdeling til personlige aksjeeiere det vil bli sagt noe om, altså aksjonærmodellen. Utdeling fra et aksjeselskap til et annet faller innenfor den såkalte fritaksmetoden, jf. Sktl. § 2-38, og vil derfor være skattefri på det grunnlaget. Spørsmålet om utdelingen er utbytte eller tilbakebetaling av innbetalt kapital vil i denne forbindelse først få betydning når overskudd blir videre utdelt fra et aksjeselskap til en personlig aksjeeier.

Oppgaven vil hovedsakelig rette seg mot norske aksjeselskaper og norske aksjeeiere. Det avgrenses således mot aksjeselskaper i utlandet og utenlandske aksjeeiere. Dette fordi det etter innføringen av Skatterreform 2004-2006 ikke reises andre problemer på det internasjonale nivå enn de som oppstår på det nasjonale nivå rundt spørsmålet om hva som er innbetalt kapital og når den anses tilbakebetalt. Under Skatterreform 1992 falt utdeling fra utenlandske selskaper til norske aksjeeiere utenfor det godtgjørelsessystemet som gjaldt for utbytte, utdelt fra norsk aksjeselskaper. Det var derfor viktig for de norske aksjeeierne som var eier i utenlandske selskaper å skille mellom hva som var tilbakebetaling av

³ Lov om aksjeselskaper av 13. juni 1997 nr. 44 (heretter Asl.)

innbetalt kapital og hva som var utbytte, siden tilbakebetaling av innbetalt kapital kunne gjøres skattefri.

1.3 Rettskildebildet

Rettslige spørsmål som oppstår rundt disposisjonen skattefri tilbakebetaling av innbetalt kapital er i stor grad lovfestet i Skatteloven. Her vil særlig § 10-11 og § 10-35 være av betydning. Andre lover av særlig relevans i denne forbindelse er Aksjeloven og Regnskapsloven.⁴

Avhandlingen bygger på alminnelige norske rettskildeprinsipper.⁵ Innenfor skatteretten er det likevel enkelte særlige rettskildeprinsipper. Disse vil bli omtalt nærmere her.

På skatterettens område endrer loven seg ofte, det er derfor mange forarbeider å forholde seg til. Det har vært tre store lovreformer det siste århundre. Det er Skatteloven fra 1911, Selskapsskatteloven fra 1991 og dagens skattelov fra 1999. Innunder disse lovreformene er det skjedd lovendringer av enkeltbestemmelser. Dagens skattelov bygger i stor grad på Selskapsskatteloven fra 1991, og Aksjeskatteloven fra 1969.⁶ Reglene om innbetalt kapital i dagens skattelov, er en videreføring av tidligere skattelovers regler om innbetalt kapital, jf. Selskapsskatteloven av 1991 § 3-2. Forarbeidene til denne bestemmelsen vil derfor fremdeles ha gyldighet.

Som denne avhandlingen vil vise, er det ikke alltid slik at lov eller forarbeider gir svar på de rettslige problemer som reises. Her vil rettspraksis og ligningspraksis kunne være med på å klargjøre disse problemene. Behovet for domstolsbehandling er ikke like stort på skatterettens område som på enkelte andre områder. Dette fordi det finnes alternative organer som besvarer skatterettslige spørsmål. En uttalelse fra disse organene kan påklages.

⁴ Lov om årsregnskap av 17. juni 1998 nr. 44 (heretter Rskl.)

⁵ Torstein Eckhoff, *Rettskildeelære*, s. 39 (heretter Eckhoff)

⁶ For full lovangivelse til disse lovene, se litteraturlisten punkt 7.1.1.

Skatteretten endrer seg ofte, dette nødvendiggjør et system hvor tvilsspørsmål blir besvart løpende. En sak reist for domstolene kan ta mange år. Når skatterettslige spørsmål først blir reist for domstolene, er det derfor ofte spørsmål av mer prinsipiell karakter som reises. Det finnes noe rettspraksis rundt problemet skattefri tilbakebetaling av innbetalt kapital. Mye av denne praksisen er av eldre dato.

Innenfor skatteretten er uttalelser fra Finansdepartementet og Skattedirektoratet ofte viktige rettskilder. Dette gjelder særlig hvor det ikke finnes noe rettspraksis som omhandler det aktuelle problemet. Mange av problemene som oppstår rundt tilbakebetaling av innbetalt kapital har ikke vært oppe for domstolene. De bygger istedenfor på uttalelser gitt av Finansdepartementet eller Skattedirektoratet.

Det kan reises spørsmål ved hvor stor vekt slike administrative uttalelser må tillegges. Et sentralt moment som taler for å tillegge slike uttalelser stor vekt, er hensynet til rettsenhet. Ligningsmyndighetene vil, ved å følge disse uttalelsene, kunne gi en tilnærmet lik behandling av saker med tilnærmet likt saksforhold. Videre har skattemyndighetene en særlig innsikt på skatterettens område. Deres uttalelser vil derfor være gjennomtenkt og ofte representere den beste løsningen på det aktuelle problemet. På den andre siden står domstolene fritt til å bygge på andre synspunkter. De er således ikke bundet av slike uttalelser. Høyesterett har i flere dommer kommet til motsatt resultat av det som er lagt til grunn av Finansdepartementet. Dette kan tilsi at uttalelser fra Finansdepartementet og Skattedirektoratet må tillegges begrenset vekt. Aarebakke mener imidlertid at slike uttalelser må tillegges vesentlig vekt som rettskilde.⁷ Dette er nok også tilfelle i praksis.

En annen viktig kilde på skatterettens område er Lignings-ABC. Dette er en oppslagsbok for ligningsforvaltningen. Denne boken inneholder tolkningsforslag på forskjellige juridiske

⁷ Petter Chr. Wilskow (red.), *Bedriftsbeskatning i praksis*, s. 29 (heretter Wilskow)

problemer.⁸ Ligningsforvaltningen vil som regel legge disse tolkningsuttalelsene til grunn, på de spørsmål de får seg forelagt.

Vekten av de ovennevnte rettskildene vil variere. Eckhoff bruker uttrykket egenvekt for å beskrive vekten av den enkelte rettskilden. Imidlertid vil vektbegrepet først få betydning når rettskilder vurderes opp mot hverandre. Det vil underveis i avhandlingen bli gitt en vurdering av vekten til de forskjellige rettskildene under de forskjellige rettslige problemstillingene som reises.

1.4 Historikk rundt beskatning av innbetalt kapital og utbytte

Tilbakebetaling av innbetalt kapital har alltid kunne utbetales skattefritt. Reglene for beskatning av utbytte har imidlertid endret seg igjennom de forskjellige skattereformene.

1.4.1 Skattereform 1992

Skattereform 1992 innførte den såkalte delingsmodellen, og avskaffet dobbeltbeskatning av aksjeutbytte ved å innføre godtgjørelsessystemet. Under godtgjørelsessystemet ble både selskapet og aksjeeieren skattlagt, men aksjeeieren kunne kreve den del av selskapsskatten som referere seg til utdeling til han, fratrukket i den skatten som var beregnet på aksjeutbyttet.⁹ Dette innebar at det skattemessig var av liten betydning for en aksjeeier om en karakteriserte utbetalingen som utbytte eller som tilbakebetaling av innbetalt kapital siden begge formene for utdeling i prinsippet var skattefrie.

1.4.2 Skattereform 2004-2006

Under Skattereform 2004-2006, var igjen reglene om utbyttebeskatning oppe for diskusjon. Her ble det bestemt at delingsmodellen skulle erstattes med en modell for beskatning av

⁸ Eckhoff s. 228

⁹ Jf. Selskapsskatteloven (1991) § 10-12

aksjeutbytte – kaldt aksjonærmodellen. Innbetalt kapital skulle fortsatt kunne utbetales skattefritt.

Av denne grunn har innføringen av Skatterreform 2004-2006 ført til økt interesse rundt spørsmålet om når det foreligger utbetaling av utbytte og når det foreligger en tilbakebetaling av innbetalt kapital.

1.4.3 Tilpasninger til Skatterreform 2004-2006

Tilbakebetaling av innbetalt kapital kan utbetales skattefritt også etter Skatterreform 2004-2006. Innføring av dobbeltbeskatning på utbytte førte derfor til at mange aksjeeiere i årene frem til 2004 valgte å tilpasse seg aksjonærmodellen ved å foreta maksimalt uttak, for deretter å skyte dette utbyttebeløpet inn som ny aksjekapital i selskapet. Dette for å øke den innbetalte kapital, og sikre aksjeeierne muligheten for å ta beløpet ut igjen som skattefrie uttak i fremtiden.

Det var videre mange som tilpasset seg reformen ved å stifte holdingselskap som de kunne eie aksjer igjennom istedenfor å eie aksjene personlig, jf. overgangsregel E.¹⁰ På den måten faller selskapene inn under fritaksmodellen, noe som fører til at utbytte og realisasjon kan gjøres skattefritt fra det underliggende selskapet til holdingselskapet.

1.5 Kort om beskatning av utbytte etter innføringen av aksjonærmodellen¹¹

1.5.1 Beskatning av utbytte

Aksjonærmodellen kom, som ovenfor nevnt, som et resultat av Skatterreform 2004-2006. Den førte til at aksjeutbytte ut over en normalavkastning ble skattepliktig.¹² Modellen

¹⁰ Mer om overgangsregel E i punkt 3.12

¹¹ "Skatteutvalgets innstilling – aksjonærmodellen" s. 30, artikkel av Kjell Richard Manskow og Njaal Arne Høyland.

gjelder for personlige aksjeeiere/andelseiere som har alminnelig skatteplikt til Norge. Skatterettslig hjemmel for beskatning etter aksjonærmodellen er Skatteloven kap.10.

1.5.2 Skjerming¹³

Sentralt ved aksjonærmodellen, er at en beregnet ”normalavkastning” av utbytte skal kunne uttas uten beskatning. Dette kalles skjermingsmetoden, jf. § 10-12. Skjermingsmetoden går ut på at personlige skattytere som har alminnelig skatteplikt til Norge og som har mottatt utbytte, gis et visst fradrag i alminnelig inntekt.¹⁴

Ved tilbakebetaling av innbetalt kapital, vil ikke den utregnede skjermingen ha betydning. Dette fremkommer av § 10-12 som sier at det bare er ved utdeling av utbytte at det gis fradrag for skjerming.

Skjermingsfradraget settes til aksjens skjermingsgrunnlag multiplisert med en skjermingsrente. Skjermingsfradrag beregnes for den enkelte aksjen, jf. §10-12 (2).

Skjermingsrenten beregnes med utgangspunkt i aritmetisk gjennomsnittlig observert rente på statskasseveksler med 3 måneders løpetid, slik den beregnes av Norges bank, jf. FINF § 10-12-1.1.¹⁵ Skjermingsgrunnlaget består av summen av aksjens kostpris og ubenyttet skjerming fra tidligere år.¹⁶ Inn under aksjens kostpris faller også omkostninger aksjeeierne har hatt ved ervervet, jf. § Sktl. 10-32 (2).¹⁷

¹² Realisasjonsgevins var skattepliktig også før innføringen av aksjonærmodellen, dette ble videreført under aksjonærmodellen.

¹³ Ole Gjems-Onstad, *Norsk bedriftsskatterett*, s. 783 og 784 (heretter Gjems-Onstad), og NOU 2003:9 punkt 10.3.2

¹⁴ Arthur J. Brudvik, *Skatterett for næringsdrivende*, s. 521 (heretter Brudvik), NOU 2003:9 s. 209, NOU 2005:2 s. 94-96

¹⁵ FOR 1999-11-19 nr 1158

¹⁶ Mer om aksjens kostpris se punkt 3.3.1

¹⁷ Ot.prp. nr.1 (2004*) s. 36 og 37

1.6 Utdeling fra et aksjeselskap

1.6.1 Kapitalpostene i selskapsregnskapet

Sentralt for å forstå de selskapsrettslige og skatterettslige reglene for utdeling av utbytte og innbetalt kapital, er de enkelte kapitalpostene i selskapsregnskapet. Dette fordi all utdeling fra selskapet vil måtte skje fra kapitalpostene aksjekapital, overkursfond, annen innskutt egenkapital eller annen egenkapital, jf. Rskl. § 6-2 C.

Det er forskjell mellom det som skatterettslig defineres som ”innbetalt kapital”, og selskapsrettslig ”innskutt kapital”, selv om begrepene syntes å bety det samme. Hva som er skatterettslig innbetalt kapital vil være av betydning ved utdeling av kapital fra et selskap til en akseeier. Dette siden denne kapitalen kan deles ut skattefritt. Innskutt kapital er en betegnelse som brukes i selskapsregnskapet for kapital som finnes på selskapets aksjekapital, overkursfond eller på posten annen innskutt egenkapital. At noe er definert som innskutt kapital i selskapsregnskapet, vil ikke nødvendigvis føre til at det defineres som skattemessig innbetalt kapital ved utdeling. Skillet vil bli nærmere drøftet i punkt 3.4.

Både på grunn av den likheten som er mellom de selskapsrettslige og de skattemessige begrepene og på grunn av den realitetsforskjellen det er mellom begrepene, vil det nedenfor bli gitt en kort beskrivelse av kapitalpostene i selskapsregnskapet.

1.6.1.1 Aksjekapital

Selskapets aksjekapital består av kapital som skytes inn ved stiftelsen av selskapet, jf. Asl. § 2-2 første ledd nr. 4 jf. § 2-1. Aksjekapitalen kan senere endres etter reglene om kapitalforhøyelse, jf. Asl. kap. 10 og 11, kapitalnedsettelse, jf. kap. 12, fusjon, jf. kap. 13 eller fisjon, jf. kap. 14. Aksjekapitalen skal oppgis som en egen post i selskapets balanse, jf. § 6-2 V I nr. 1.

Aksjekapitalen består av selskapsrettslig innskutt kapital. Kapital som skytes inn ved stiftelse eller ved en senere kapitalforhøyelse med innskudd fra aksjeeierne karakteriseres som innskutt kapital selskapsrettslig. Kapital som overføres til aksjekapitalen ved fondsemisjon vil selskapsrettslig også defineres som innskutt kapital, selv om kapitalen er overført fra annen egenkapital og derfor som regel vil være opptjent kapital. Som skattemessig innbetalt kapital medregnes derimot kun den kapitalen som er skutt inn av aksjeeierne.¹⁸

1.6.1.2 Overkursfond¹⁹

Selskapet skal ha et fond for eventuell overkurs ved aksjetegning, jf. Asl. § 3-2, som defineres som innskutt kapital selskapsrettslig og som innbetalt kapital skatterettslig. Overkursen skal oppføres på en egen post i selskapets balanse, jf. Rskl. § 6-2 C I nr. 2.

På overkursfondet føres differansen mellom det samlede aksjeinnskuddet og pålydende verdi av de aksjer som tegnes. Alle aksjene i et selskap skal ha samme pålydende.²⁰ Stiftelse eller kapitalforhøyelse med overkurs er vanlig blant annet fordi eierne, på grunn av selskapets behov for kapital, skyter inn større beløp enn aksjekapitalen, og ved kapitalforhøyelse fordi selskapets aksjer ofte har en høyere verdi enn pålydende.

1.6.1.3 Annen egenkapital og annen innskutt egenkapital

Posten ”annen egenkapital” vil som regel bestå av opptjent kapital, jf. Rskl. § 6-2 C II nr. 2. Annen egenkapital kan også bestå av innskutt kapital, noe som typisk vil være tilfelle dersom det er foretatt en nedsettelse av aksjekapital uten tilbakebetaling til aksjeeierne. Slik

¹⁸ Om ”innskutt kapital” i selskapsregnskapet se punkt 3.4

¹⁹ Magnus Aarebakke, Jan Skåre, Gudmund Knudsen, Tone Ofstad og Asle Aarebakke, *Aksjeloven og Allmennaksjeloven med kommentarer*, s. 151 (heretter: Aarebakke mfl)

²⁰ Mer om aksjens pålydende, se punkt 3.3.2

annen egenkapital defineres i Regnskapsloven som ”annen innskutt egenkapital”, jf. § 6-2 C I nr. 3.

Annen egenkapital kan også bestå av skattemessig innbetalt kapital. Dette vil være tilfelle hvor innbetalt kapital er nedskrevet fra aksjekapitalen eller overkursfondet til annen egenkapital uten at det er foretatt tilbakebetaling til aksjonærene. Siden den selskapsrettslige innskutte kapitalen ikke tilsvarer den skattemessige innbetalte kapitalen, vil en ikke kunne gå til selskapsregnskapets post annen innskutt egenkapital for å dokumentere hvor mye skattemessig innbetalt kapital som befinner seg på posten annen egenkapital.

1.6.2 Skatterettslig og selskapsrettslige krav til utdeling fra et selskap.

Skatterettslig er utgangspunktet at enhver vederlagsfri utdeling av verdier fra aksjeselskapet til en akseeier er skattepliktig på aksjeeierens hånd, jf. Sktl. § 10-11 (2), første punktum. Et unntak fra denne skatteplikten er utdeling av innbetalt kapital, jf. Sktl. § 10-11 (2), andre punktum. Tilbakebetaling av innbetalt kapital regnes ikke som utbytte skatterettslig. Hvor et selskap foretar en vederlagsfri utdeling av verdier til aksjeeieren, er det derfor viktig å finne ut hva som skatterettslig er utdeling av utbytte og hva som er tilbakebetaling av innbetalt kapital.

De selskapsrettslige kravene for å kunne foreta en vederlagsfri utdeling fra et aksjeselskap finnes i Asl. § 3-6. For å kunne foreta utdeling fra et selskap må enten reglene om utbytte, kapitalnedsettelse, fusjon, fisjon eller tilbakebetaling etter oppløsning benyttes.

Tilbakebetaling av innbetalt kapital vil som regel følge de selskapsrettslige reglene for kapitalnedsettelse av aksjekapitalen eller overkursfondet, jf. Asl. Kap. 12, men dersom den skattemessige innbetalte kapitalen befinner seg på posten annen egenkapital eller annen innskutt kapital, vil de selskapsrettslige reglene for utdeling av utbytte måtte være oppfylt, se Asl. § 3-6 jf. § 8-1.

I denne avhandlingen er det særlig spørsmål rundt tilbakebetaling av skattemessig innbetalt kapital gjennom kapitalnedsettelse som vil stå i fokus.²¹ De selskapsrettslige utbyttereglene vil imidlertid bli drøftet i punkt 1.6.2.1.

1.6.2.1 Utbyttebegrepet

Utbytte er en særlig form for utdeling fra et aksjeselskap. Innholdet av utbyttebegrepet i henholdsvis selskapsretten og skatteretten beror på en tolkning av de definisjoner som er gitt i Asl. § 3-6 og i Sktl. § 10-11. Regnskapsrettslig finnes det ikke en egen utbyttedefinisjon, men utbyttebegrepet i regnskapet tilsvarende det selskapsrettslige utbyttebegrepet. Det som selskapsrettslig er utbytte, må komme til uttrykk som utbytte i selskapets regnskap. Videre skal regnskapet vise eventuelle konsekvenser av utdelinger som regnes som utbytte skattemessig, selv om utdelingene ikke kan anses som utbytte selskapsrettslig.²²

Selskapsrettslig må en, som sagt, følge de selskapsrettslige utbyttereglene ved skattefri tilbakebetaling av innbetalt kapital i de tilfeller hvor den innbetalte kapitalen befinner seg på posten annen egenkapital. For å kunne dele ut selskapsrettslig utbytte må spesifikke kapitalkrav være oppfylt. § 8-1 stiller opp tre kumulative vilkår for at selskapet kan beslutte utdeling av utbytte:

1. For det første må selskapet ha en egenkapital i henhold til det godkjente resultatregnskapet for sist regnskapsår som etter visse fradrag overstiger aksjekapitalen og visse bundne fond, jf. bestemmelsens første ledd.
2. Videre må selskapet normalt ha en egenkapital i henhold til senest godkjente balanse som overstiger 10 % av balansesummen, jf. bestemmelsens andre ledd.
3. For det tredje må beløpet være gjenstand for utdeling, det må derfor deles ut fra den frie egenkapitalen.

²¹ Se punkt 4.2

²² Stig Berge, Hilde L. Krogh, Anne T. Tjølsen, *Utbytte*, s. 15 (heretter: Berge, Krogh, Tjølsen).

Disse selskapsrettslige materielle vilkårene for utdeling av utbytte, må suppleres av det generelle kravet om forsvarlig egenkapital i § 3-4.²³

²³ Aarebakke mfl s. 481

2 Generelt om skattemessig tilbakebetaling av innbetalt kapital

2.1 Kort om den videre fremstillingen

I denne delen av avhandlingen skal det foretas en kort redegjørelse rundt lovsituasjonen til spørsmålet om tilbakebetaling av innbetalt kapital. I del 3 vil det bli foretatt en drøftelse av det skatterettslige begrepet ”innbetalt kapital”. I del 4 vil det bli redegjort for når det foreligger en skattefri tilbakebetaling av denne innbetalte kapitalen, og i del 5 vil det bli foretatt en vurdering av skattemessige konsekvenser ved å tilbakebetale innbetalt kapital. I del 6 vil det bli gitt en kort avsluttende kommentar.

2.2 Rettslig grunnlag for skattefri tilbakebetaling av innbetalt kapital

Skatteloven § 10-11 bestemmer at tilbakebetaling av innbetalt aksjekapital/overkurs ikke skal skattlegges som utbytte. Det er et krav i norsk skatterett, at det må foreligge en hjemmel i lov for å kunne ilegge skatt. Siden det ikke finnes noe bestemmelse i Skatteloven som ilegger skatt på tilbakebetaling av innbetalt kapital, vil en utdeling av dette være skattefri.

Det fremkommer av Sktl. § 10-35 at nedsettelse av aksjekapitalen eller overkursfondet ved tilbakebetaling av innbetalt kapital skal redusere inngangsverdien til aksjen. Den skattemessige konsekvensen av denne regelen, er at det vil skje en beskatning over tid med grunnlag i nedsettelsesbeløpet i form av lavere skjermingsgrunnlag, og således høyere utbyttebeskatning. En slik nedsettelse vil videre føre til høyere realisasjonsgevinst ved salg.²⁴

²⁴ Mer om den skattemessige konsekvensen av å dele ut innbetalt kapital, se del 5

Som innbetalt aksjekapital etter reglene i Sktl. § 10-11 (2), regnes ikke aksjer som er utstedt eller tilskrevet ved fondsemissjon, jf. § 10-11 (4). Hvor en har foretatt en fondsemissjon, for så å foreta en kapitalnedsettelse av aksjekapitalen med tilbakebetaling til aksjeeierne, skal den fondsemiterte kapitalen anses utbetalt først, jf. § 10-11 (5). Den regnskapsrettslige posten ”innskutt kapital” vil imidlertid øke ved en slik fondsemissjon.²⁵

Overnevnte lovbestemmelser gir i seg selv liten informasjon om hva som ligger i det skattemessige begrepet innbetalt kapital, bortsett fra at tilbakebetaling av innbetalt kapital er unntatt fra utbytte beskatning. Det må derfor gis en nærmere presisering av disse begrepene, slik at en kan fastlegge når det foreligger en skattefri tilbakebetaling av innbetalt kapital.

²⁵ Mer om kapitalforhøyelse ved fondsemissjon, se punkt 3.9.3 og 4.2.5.

3 Det skatterettslige begrepet ”innbetalt kapital”

3.1 Generelt om skattemessig innbetalt kapital

Med innbetalt kapital menes kapital som skytes inn i selskapet av aksjeeierne i forbindelse med stiftelse, kapitalforhøyelse, eller i forbindelse med fisjoner og fusjoner der det betales inn kontanter.²⁶ Det vil derfor føre til økt innbetalt kapital i alle tilfeller hvor aksjeeierne foretar innskudd i selskapet, som ikke kan karakteriseres som lån eller aksjonærtilskudd.²⁷

Innbetalt kapital er en skatteposisjon som eksisterer både på selskapsnivå og aksjonærnivå.²⁸ Skatteposisjonen innbetalt kapital på aksjonærnivå følger aksjen ved salg, arv, gave, konserninterne overføringer, fusjon, fisjon og skattefri omdanninger. Nye aksjeeiere arver gammel historikk knyttet til den enkelte aksjen.

Grunnen til at utdeling av overskudd skal beskattes mens innbetalt kapital kan deles ut skattefritt, er at den innbetalte kapitalen er kapital som aksjeeieren på et eller annet tidspunkt har skutt inn i selskapet. Dette er kapital som ofte, på et tidligere tidspunkt, allerede er beskattet.

Innbetalt kapital kan bestå av så vel kontantinskudd som tingsinskudd. Videre vil konvertering av gjeld regnes med som innbetaling av kapital.

²⁶ ”Skattefri tilbakebetaling av innbetalt kapital til aksjonærene”, artikkel av Anne T. Tjølsen, s. 44

²⁷ Om aksjonærtilskudd, se punkt 3.10

²⁸ Høringsuttalelse fra 21. oktober 1998, punkt 2.2.4

3.2 Verdsettelse av skattemessig innbetalt kapital

Hvilken verdi aksjeeierens innskudd får i selskapets balanse, avhenger av selskaps- og regnskapsrettslige regler om verdsettelse av innskudd.

Tingsinnskudd skal det verdsettes til omsetningsverdien av gjenstanden på tidspunktet for innskuddet, jf. Asl. § 10-12:

”Eiendeler som selskapet mottar som aksjeinnskudd, skal vurderes til virkelig verdi på tidspunkt for revisorbekreftelsen etter § 10-2, men mindre det følger av regnskapsloven at innskuddet skal videreføres til balanseførte verdier”

Denne bestemmelsen angir et transaksjonsprinsipp.

Det har vært reist særlige spørsmål ved hvilken verdi som skal legges til grunn for skatteposisjonen innbetalt kapital hvor en fordring blir konvertert til aksjekapitalen i forbindelse med et kapitalinnskudd. Er det fordringens pålydende verdi, eller er det virkelig verdi på konverteringstidspunktet?

Finansdepartementet har avgitt en uttalelse om dette spørsmålet:²⁹

” ”Innbetalt aksjekapital herunder overkurs” bak de vederlagsaksjene som utstedes, jf. Skatteloven §§ 10-5, jf. 10-11 annet ledd, jf. § 10-35, vil normalt tilsvare den utgangsverdien på fordringen som er lagt til grunn ved beskatning av kreditor”

Hva som skal regnes som utgangsverdi på fordringen fremkommer på s. 184 i samme uttalelse:

²⁹ Dommer, uttalelser mv. i skattesaker (heretter Utv). 2002 side 183 flg., særlig side 184 og 185.

”Utgangsverdien utgjør som hovedregel verdien av det vederlaget skattyter mottar for eiendelen/objektet”.

Denne uttalelsen fastslår at det er virkelig verdi på konverteringstidspunktet og ikke pålydende verdi som skal brukes som utgangsverdi. Denne forståelsen har god forankring i ordlyden til Asl. § 10-12. Det er den verdien aksjeeieren ville fått dersom han hadde valgt å innfri fordringen. Innskuddet skal derfor settes til denne verdien, og øke den innbetalte kapitalen tilsvarende. Dette gjelder både når fordringens pålydende er høyere eller lavere enn virkelig verdi på konverteringstidspunktet.³⁰

Det er visse unntak fra prinsippet om virkelig verdi. Eksempler på dette er reglene om skattefri omdannelse, jf. Sktl. § 11-20 flg., og reglene om fusjon og fisjon, jf. Sktl. § 11-1 flg. Her kommer reglene om kontinuitet til anvendelse. Kontinuitet forutsetter at det foretas en videreføring av de skattemessige balanseførte verdiene.³¹

3.3 Avgrensning mot begrepene inngangsverdi og pålydende

Skattemessig innbetalt kapital tilsvarer ikke nødvendigvis aksjens inngangsverdi eller aksjens pålydende noe den videre avhandlingen vil vise.

3.3.1 Inngangsverdi³²

Inngangsverdi til en aksje er det vederlag en yter for aksjen, det vil si netto kostpris for andelen, Sktl. § 10-32 (2). I tillegg skal netto innskudd i eierperioden inngå i inngangsverdien. Dersom deltakerens innskudd av kapital i løpet av eierperioden overstiger det han har mottatt som tilbakebetaling av innbetalt kapital i samme periode, vil differansen

³⁰ ”Skattefri tilbakebetaling av innbetalt kapital til aksjonærene”, artikkel av Anne T. Tjølsen, s.44

³¹ Fisjon og fusjon, se punkt 3.11

³² Fredrik Zimmer (red.) i samarbeid med Bugge, Artz-Hansen & Rasmussen, *Bedrift, selskap og skatt*, s. 499 (heretter: Zimmer (red.))

legges til inngangsverdien, jf. analogi av § 10-35. Inngangsverdien endres når aksjen skifter eier, dette i motsetning til innbetalt kapital som følger aksjen.

Inngangsverdien er viktig i forhold til utregningen av skjermingsfradraget ved utdeling av utbytte, jf. Sktl. § 10-11 jf. § 10-12. Videre er inngangsverdien viktig ved realisasjon av aksjer. Dette fordi en bruker inngangsverdien ved beregning av realisasjonsgevinst eller et eventuelt realisasjonstap, jf. Sktl. § 10-32 (1).

3.3.2 Pålydende

Aksjens pålydende skal angis i selskapets vedtekter, jf. Asl. § 2-2 nr. 5. Denne verdien er derfor ikke vanskelig å finne, slik inngangsverdi og innbetalt kapital kan være.

Aksjens pålydende multiplisert med antall aksjer gir selskapets aksjekapital, jf. § 3-1. Alle aksjene i et selskap skal til enhver tid ha samme pålydende, jf. Asl. § 3-1 (2) andre punktum.

Aksjens pålydende kan ved stiftelse være lavere enn den innbetalt kapital, men ikke høyere. Dette er fordi en ikke kan stifte en aksje til underkurs, jf. Asl. § 2-12. Å stifte aksje til underkurs vil si at en betaler inn et lavere beløp enn det pålydende beløpet. Et selskap kan ikke stiftes før hele aksjens pålydende er skutt inn, jf. Asl. § 2-3 nr. 4 jf. § 2-11 jf. § 2-9. Senere endringer av innbetalt kapital eller pålydende kan føre til at pålydende blir høyere enn den skattemessige innbetalte kapitalen. Dette vil være tilfelle hvor for eksempel aksjenes pålydende blir økt ved fondsemissjon. Fondsemitert kapital regnes ikke som skattemessig innbetalt kapital. Når innbetalt kapital ved stiftelse av aksjen er høyere enn aksjenes pålydende, blir differansen mellom innbetalt kapital og pålydende tilført overkursfondet, jf. Asl. § 3-2.³³

³³ Om overkursfond, se punkt 1.6.1.2

3.4 Forholdet til "innskutt kapital" i selskapsregnskapet

Innskutt kapital i selskapsregnskapet fremkommer av Rskl. § 6-2 post C I.³⁴ Den skattemessige innbetalte kapitalen er det ingen dokumentasjonskrav til. Den er derfor ikke alltid like lett å finne.³⁵ Skattemessig innbetalt kapital tilsvarer, som nevnt, ikke automatisk den innskutte kapitalen som gjenfinnes i regnskapet.

Ved stiftelse av selskapet vil den skatterettslig innbetalte kapitalen som regel være lik regnskapsmessig innskutt kapital, men det kan tenkes unntak. Eksempler på dette er stiftelse ved skattefri omdannelse eller stiftelse av selskap ved fisjon eller fusjon. Etter at selskapet er stiftet, kan en rekke forhold/disposisjoner føre til at beløpene blir forskjellige. Eksempler på dette er blant annet overføring ved fondsemisjon, mottatt konsernbidrag, overføring fra aksjekapital eller overkursfond til annen egenkapital.³⁶

Skattemessig innbetalt kapital består kun av kapital som er skutt inn av aksjeeierne ved stiftelse, kapitalforhøyelse, eller i forbindelse med fisjon og fusjon der det betales inn kontanter. Regnskapsmessig innskutt kapital omfatter også andre innskudd som tilføres aksjekapitalen enn de som er gjort av aksjeeierne. De forannevnte innskuddene er eksempler på innskudd som øker den regnskapsmessige innskutte kapitalen, men ikke den skattemessige.

3.5 Skattemessig innbetalt kapital på selskapsnivå

Skatteposisjonen innbetalt kapital eksisterer som ovenfor nevnt både på selskapsnivå og aksjonærnivå.³⁷ Det er viktig å holde disse to nivåene avskilt siden de ikke alltid samsvarer.

³⁴ Jf punkt 1.6.1

³⁵ Mer om dette under punkt 3.6

³⁶ Gjems-Onstad s. 562

³⁷ Berge, Krogh, Tjølsen s. 150

Innbetalt kapital på selskapsnivå brukes i beregningen av korreksjonsinntekt. Korreksjonsinntekt skal inntektsføres ved utdeling av utbytte dersom selskapets regnskapsmessige egenkapital er lavere enn et nærmere fastsatt sammenligningsgrunnlag. Sammenligningsgrunnlaget finner en ved å ta summen av innbetalt kapital, herunder overkurs og en beregnet egenkapitalandel av netto positive midlertidige forskjeller mellom de verdier som fremkommer i balansen i årsoppgjøret og skattemessige verdier. Er egenkapitalen høyere enn sammenligningsgrunnlaget, vil differansen kunne utdeles uten korreksjonsinntekt, jf. § 10-5. Korreksjonsskatt oppstår således dersom selskapet deler ut ubeskattet kapital.

Ved vedtakelsen av selskapskatteloven § 1-6 (dagens § 10-5) bygde en begrepet innbetalt aksjekapital og overkurs direkte på tilsvarende begrep i Selskapskatteloven § 3-2 nr. 2 (dagens §10-11 (2)) og § 5-6 (dagens § 10-35). Begrepet innbetalt kapital i korreksjonsskatt bestemmelsen skal altså tilsvare innbetalt kapital begrepet i utbyttebestemmelsen, jf. § 10-11. Det ble forutsatt at innbetalt aksjekapital og overkurs på selskapets hånd ville tilsvare summen av innbetalt aksjekapital og overkurs på den enkelte aksje på aksjonærnivå.³⁸

Det er imidlertid ikke alltid slik at skatteposisjonen innbetalt kapital på aksjonærnivå tilsvarer den innbetalte kapitalen på selskapsnivå. Som innbetalt aksjekapital og overkurs på selskapsnivå regnes bare det som er i behold i selskapet.³⁹ Det kan tenkes at et selskap stiftes med et innskudd på 1000. Selskapet består av kun en aksje. Innbetalt kapital på aksjonærnivå er her 1000, det samme gjelder innbetalt kapital på selskapsnivå. Ved stiftelse er derfor disse postene like store. Stiftelsesåret blir årsresultatet for selskapet minus 400. Innbetalt kapital på aksjonærnivå er fortsatt kr 1000. Innbetalt kapital på selskapsnivå er imidlertid redusert til kr 600 siden det er denne som er i behold. Dersom selskapet år 2 får

³⁸ Høringsnotat fra 21 oktober 1998 punkt 2.2.4

³⁹ Lignings-ABC 2005, Skatteetaten, s. 62 og 63, punkt 3.3.2 (heretter: Lignings-ABC) og Ot.prp. nr 82 (1993*) pkt 5.3

et overskudd på 300, vil den innbetalte kapitalen på aksjonærnivå fortsatt være 1000. På selskapsnivå vil den innbetalte kapitalen gjenvinnes med 300, altså til 900.⁴⁰

Forutsetningen om at innbetalt kapital på aksjonærnivå alltid tilsvarer innbetalt kapital på selskapsnivå er derfor ikke korrekt. Det er derfor viktig å presisere hvilke nivå en befinner seg på når en drøfter begrepet innbetalt kapital.

3.6 Dokumentasjon av skattemessig innbetalt kapital på selskaps- og aksjonærnivå

Hva som er innbetalt aksjekapital og overkurs på en aksje kan i enkelte tilfeller være vanskelig å dokumentere. Det er ingen notekrav, regnskapsstandard eller lignende som pålegger identifikasjon av skattemessig innbetalt aksjekapital, overkurs eller fondsemittert kapital verken på aksjonærnivå eller selskapsnivå.⁴¹

Selskapet plikter imidlertid å gi opplysninger om hva som er skattemessig innbetalt kapital/overkurs. Dette fremkommer av selvangivelsen post 3d og aksjonærregisteroppgaven post 5 og 6. Innbetalt kapital på selskapsnivå vil, som ovenfor nevnt, ikke nødvendigvis være sammenfallende med den skattemessig innbetalt kapital på aksjonærnivå. Regnskapsmessig blir den innbetalte kapitalen registrert, men som allerede nevnt, er det heller ikke alltid samsvar mellom regnskapsmessig og skattemessig innbetalt kapital.

Skattemessig innbetalt kapital på aksjonærnivå vil kunne fremkomme av stiftelsesdokumenter, generalforsamlingsprotokoller og aksjonærregisteret. Det kan være vanskelig å lete frem slike opplysninger hvis ikke selskapet har et godt system for oppbevaring av selskapsdokumenter. En aksje kan ha skiftet eier flere ganger, det kan ha blitt foretatt kapitalforhøyelser eller kapitalnedsettelse, videre kan aksjen ha blitt splittet

⁴⁰ Se Ot.prp.nr. 82 (1993*)

⁴¹ ”Skattefri tilbakebetaling av innbetalt kapital til aksjonærene”, artikkel av Anne Taran Tjølsen, s.46

og spleiset. Ofte har verken selskapet eller tidligere eiere vært flinke til å skaffe og oppbevare den nødvendige dokumentasjonen.

Det kan reises spørsmål om hvem som har dokumentasjonsplikten; ligningsmyndighetene eller den aksjeeieren som har mottatt utdelingen fra selskapet. Ligningsmyndighetenes kartlegger de faktiske forholdene i forbindelse med ligningen. Dette forutsetter en viss undersøkelsesplikt. På den andre siden er aksjeeieren den som er nærmest til å passe på at innskudd han foretar på en aksjer blir dokumentert. Ligningsloven § 4-1 hjemler et slikt dokumentasjonskrav.⁴² Etter denne bestemmelsen har en skattyter plikt til å gi opplysninger slik at hans skatteplikt i rett tid blir kartlagt og oppfylt. Når en skattyter er pålagt en slik plikt, taler dette for at han også har en plikt til å dokumentere at de skattefritakene han påberoper seg er reelle. Dette synspunktet støttes også i teorien.⁴³

Det finnes ingen forskrifter, uttalelser eller lignende som sier noe om hva som kan kreves av dokumentasjon. Et minstekrav antas å være at dokumentasjonen må være tilstrekkelig til å kartlegge hva som er innbetalt på den enkelte aksjen, slik at kravet i Lignl. § 4-1 blir oppfylt. Det betyr at en må kunne fremlegge kopi av protokollen eller registreringen i Foretaksregisteret.

3.7 Er skattemessig innbetalt kapital en sum knyttet til den enkelte aksje?

Det kan reises spørsmål ved om innbetalt kapital på aksjonærnivå er en størrelse som knytter seg til den enkelte aksjen, eller om innbetalt kapital på alle aksjene som en akseeier eier kan slås sammen og deles ut, uten å måtte ta stilling til hvilke aksje den innbetalte kapitalen refererer seg til.

⁴² Lov av 13.juni 1980 nr 24: Lov om ligningsforvaltning (heretter Lignl.)

⁴³”Skattefri tilbakebetaling av innbetalt kapital til aksjonærene”, artikkel av Anne T Tjølsen, s. 46 og Berg, Krogh og Tjølsen s. 151

Konsekvensen av at innbetalt kapital er en sum som knytter seg til den enkelte aksje, vil i så fall være at en ikke kan foreta en tilbakebetaling av innbetalt kapital av et større beløp enn det som er innbetalt på den nedskrevne aksjen. Dette til tross for at det beløp som utbetales ligger innenfor den samlede innbetalte kapital.

Denne problemstillingen kan belyses med et eksempel:

- Det kan tenkes et tilfelle hvor et selskap blir stiftet, og stifteren skyter inne en aksjekapital på 10.
- En investor emitterer 50 % av selskapet for 90.
- Selskapet vil da få en aksjekapital på 20, og et overkursfond på 80. Samlet innbetalt kapital i selskapet er nå 100.

Senere foretas det en utdeling til aksjeeierne med 20 til stifteren, og 20 til investoren (40 til sammen). De velger å sette ned aksjekapitalen med 8, og overkursfondet med 32.

For investoren er dette greit. Han har både innbetalt aksjekapital og overkursfond. Investoren kan således ta ut alt som innbetalt kapital.

Stifteren har på den andre siden bare skutt inn 10 i aksjekapitalen, og 0 i overkursfondet. Det kan reises spørsmål ved om han kan ta ut 10 som tilbakebetaling av innbetalt kapital og 10 som utbytte, eller om han kun kan ta ut 4 (halvparten av de 8 som aksjekapitalen ble satt ned med) som tilbakebetaling fra innbetalt kapital og 16 som utbytte, da han ikke har innbetalt kapital til overkursfondet.

Dette spørsmålet er drøftet i Benestad-dommen, Rettstidende 1957 s 1239.⁴⁴ Denne dommen gjelder spørsmålet om utdeling fra et nedskrivingsfond innenfor rammen av en tidligere foretatt nedskrivning av aksjekapitalen kan anses som tilbakebetaling av innbetalt kapital. Høyesterett påpeker at en tidligere foretatt nedskrivning av aksjekapitalen, ikke

⁴⁴ Rettstidende (heretter Rt.)

kunne anses som en tilbakebetaling av innbetalt kapital for eiere av aksjer som var nytegnert etter nedskrivningen. På side 1242 i dommen uttaler Høyesterett;

” Bestemmelsen om at aksjonæren er fritatt for beskatning ved tilbakebetaling av innbetalt aksjekapital, må da naturligvis referere seg til den individuelle aksjonærens eller hans forgjengers aksjeinnskudd på de aksjer ligningen gjelder”.

Høyesterett slår her fast at det kan være ulik innbetalt kapital bak hver aksje, og at denne innbetalte kapitalen er en skatteposisjon som er knyttet til den enkelte aksje. Denne dommen fastslår gjeldende rett på området. Konklusjonen er også bekreftet av Tjølsen i hennes artikkel om temaet fra 2006, og av Ole Gjems-Onstad i boken ”Norsk bedriftsskatterett”.⁴⁵

Ole Gjems-Onstad gir uttrykk for at reglen om at innbetalte kapital følger aksjen, er en urimelig teoretisk regle som det er vanskelig eller i enkelte tilfeller umulig å følge. En aksje kan ha vært kjøpt og solgt flere ganger. Det er ikke alltid mulig å gå tilbake for å se hvilke innskudd som er gjort på den enkelte aksjen av de tidligere eierne, dersom dokumentasjon av dette ikke fulgte med ved salget. Ved børsnoterte aksjer vil det være helt umulig å finne ut hva den innbetalte kapitalen bak den enkelte aksjen er. Ole Gjems-Onstad mener allikevel at Benestad-dommen må sies å angi gjeldende rett. Han uttaler imidlertid at en neppe kan se helt bort fra at Høyesterett kan velge å gå en annen vei dersom de får spørsmålet forelagt seg i dag. Han mener at lovgiver bør komme inn i bilde og foreslå en forholdsmessig fordeling av selskapets innbetalte aksjekapital og overkurs på alle aksjene, selv om dette kan gi store rom for skattetilpasning. Økt mulighet for skattetilpasning må vurderes opp mot den ressursbruken som i dag benyttes for å finne innbetalt kapital på den enkelte aksjen.

⁴⁵ ”Skattefrie tilbakebetaling av innbetalt kapital til aksjonærene”, artikkel av Anne T. Tjølsen, s.44 og Gjems-Onstad s 543

Selv om det er reist mye kritikk mot regelen om at innbetalt kapital er en sum som er knyttet til den enkelte aksjen, er det ikke tvilsomt at dette prinsippet fortsatt er gjeldende rett som aksjeeierne må forholde seg til.

Dette betyr at slik reglen er i dag, vil stifteren i eksempelet over kun ha anledning til å ta ut 4 skattefritt som tilbakebetaling av innbetalt kapital. De resterende 16 må utbyttebeskattes.

Eksempelet vil bli satt på spissen dersom aksjen selges videre før utdelingen. Da vil de nye eierne få overført skatteposisjonen innbetalt kapital på de enkelte aksjene. Det betyr at den som overtar investorens aksje, vil kunne ta ut mer kapital skattefritt enn den som overtar stifteren sin.

3.8 Spleising av aksjer

Ovenfor er det slått fast at innbetalt kapital er en skatteposisjon som er knyttet til den enkelte aksje. Dette kan føre til at en aksjeeier ikke får utnyttet den innbetalt kapital fullt ut ved nedsettelse av aksjekapitalen.

3.8.1 Utgangspunkt

Et aksjeselskap kan alltid velge å endre antall aksjer, uten å forhøye eller nedsette aksjekapitalen. Dette kan selskapet gjøre enten ved å spleise eller splitte aksjer. Spleis av aksjer anses ikke som realisasjon. Dette kan således gjøres skattefritt. Hensikten med spleising kan være å utjevne skatteposisjonen på aksjeholdningen, og å skape forutberegnlighet. Dette kan oppnås ved å slå sammen aksje som har innbetalt kapital med aksje som ikke har det, eller har lavere innbetalt kapital. Dersom alle aksjeeierne har aksjer med både høy og lav kostpris, bør en vurdere spleis.⁴⁶

⁴⁶ Zimmer (red.) s. 399

Bindende forhåndsuttalelse, 66/06, gir et eksempel på et tilfelle hvor spleis av aksjer skattemessig kan være gunstig. Aksjeeieren ville her spleise alle aksjene til en aksje, for så å sette ned overkursfondet og utbetale innbetalt kapital istedenfor skattepliktig utbytte. En kapitalnedsettelse med tilbakebetaling uten en forutgående spleis, ville medført at deler av tilbakebetalingen hadde blitt å anse som utbytte hos skattyter. Ved å spleise samtlige aksjer til en før utdeling, oppnådde skattyter en betydelig skattebesparelse ved at han kunne velge å la utbetalingen i sin helhet være tilbakebetaling av skattemessig innbetalt overkurs. Dette ble i uttalelsen ansett å være en lovlig tilpasning som ble godtatt av Skattedirektoratet.

3.8.2 Hvilke aksjer anses spleiset?

Dette spørsmålet er omtalt i Ot.prp.nr.1 1997 punkt 24.2.7.2 under punktet 2.2, ”Gjeldende rett”:

”Etter gjeldende rett, jf. Selskapsskatteloven § 5-7 nr. 1, skal den av flere likeartede aksjer som er ervervet først, også anses realisert først. Dette prinsippet benevnes FIFU-prinsippet (først inn, først ut). FIFU-prinsippet kommer tilsvarende til anvendelse ved omfordelinger av kostpris og RISK-verdier ved fusjon, fisjon, splitt og spleis av aksje”

Det fremkommer av denne uttalelsen at FIFU-prinsippet kommer til anvendelse ved spleising av aksjer.

Det er i proposisjonens punkt 24.2.3.5, reist spørsmål ved om det dagjeldende FIFU-prinsippet skulle erstattes med gjennomsnittsprinsippet i omfordelingstilfeller.⁴⁷ Dette spørsmålet ble ikke besvart, og det ble stående åpent om det fortsatt skulle gjelde et FIFU-prinsipp eller om gjennomsnittsprinsippet nå måtte sies å ha tatt over. Konsekvensen av å innføre et gjennomsnittsprinsipp vil være at en kan velge hvilke aksjer som skal spleises.

⁴⁷ Det vil si ved fondsemissjon, fusjon, fisjon, splitt og spleis av aksjer

I bindende forhåndsuttalelse av 53/05, ble det reist spørsmål ved om FIFU-prinsippet eller gjennomsnittsprinsippet skulle antas å være gjeldende rett. Her uttaler Skattedirektoratet:

”Etter Skattedirektoratets syn opphører ikke virkningen av FIFU-prinsippet i skatteloven § 10-36 ved spleising av aksjer. Som nevnt mener vi at spleising av aksjer bygger på en forutsetning om at aksjenes skatteposisjoner videreføres. FIFU-prinsippet må også ivaretas med selskapets reduserte aksjeantall. Ved å legge til grunn at de spleisede aksjer består av de aksjer som er ervervet nærmest i tid, oppnås en løsning som harmonerer med FIFU-prinsippet.”

Skattedirektoratet gir her uttrykk for at FIFU- prinsippet fortsatt skal gjelde ved spleis av aksjer. Formålet med bruk av FIFU-prinsippet ved realisasjon, jf. Sktl § 10-36, er å unngå at det spekuleres i at minst mulig gevinst kommer til beskatning eller at et størst mulig fradragberettiget tap anses realisert, noe som kunne oppnås dersom skattyter fritt kunne velge hvilken aksje som skulle anses realisert. Samme begrunnelse må kunne legges til grunn for bruk av FIFU-prinsippet ved spleis av aksjer. En gjennomsnittsmetode ville ført til at det ville vært alt for lett å omgå prinsippet om at innbetalt kapital er en skatteposisjon knyttet til den enkelte aksje. FIFU-prinsippet må derfor fortsatt sies å være gjeldende rett.

Bruk av FIFU-prinsippet ved spleis av aksjer kan vises ved følgende eksempel: Dersom en er i besittelse av fire aksjer med følgende ervervstidspunkt og innbetalt kapital i parentes, 1994 (100), 1995 (200), 2001 (300) og 2005 (400), og disse aksjene skal spleises til to aksjer, anses aksjene fra 1994 og 1995 for å være spleiset og aksjene for 2001 og 2005 for å være spleiset.⁴⁸

3.8.3 Gjennomskjæring ved spleising av aksjer

Selv om FIFU-prinsippet blir fulgt ved spleisingen av aksjer kan det reises spørsmål ved om en spleis, som i det alt overveiende er motivert av å kunne tilbakebetale innbetalt

⁴⁸ Bindende forhåndsuttalelse 53/05

kapital skattefritt, kan gjennomskjæres. Her må det trekkes en grense mellom akseptabel skatteplanlegging og uakseptabel omgåelse. Der det foreligger en uakseptabel omgåelse, vil en kunne gjennomskjære disposisjonen, og se bort ifra de skattemessige fordeler disposisjonen har gitt.

Den ulovfestede omgåelsesnormen er utviklet av Høyesterett gjennom langvarig praksis. Høyesterett gir i Rt. 2007 s. 209 punkt 42 anvisning på hva som skal til for at en disposisjon skal kunne gjennomskjæres.⁴⁹ Grunnvilkåret for å gjennomskjære en disposisjon, er at det hovedsakelige formålet med disposisjonen er å spare skatt. Dette er et nødvendig, men ikke tilstrekkelig vilkår for å gjennomskjære. Det kreves i tillegg, at det ut fra en totalvurdering av disposisjonens virkninger herunder dens forretningsmessige egenverdi, at skattyters formål med disposisjonen og omstendighetene for øvrig fremstår som stridende mot skattereglernes formål.

Skattedirektoratet tar i bindende forhåndsuttalelse 66/06, stilling til om en spleis av aksjer i et selskap kunne gjennomskjæres. De åpnet for at gjennomskjæring på dette området kan forekomme, men at det skal en del til. I den aktuelle saken ble ikke disposisjonen gjennomskåret. Dette til tross for at disposisjonen manglet egenverdi bortsett fra skattebesparelse. Skattedirektoratet kunne ikke finne at skattemessige virkninger ved å følge formen fremtrer som stridende mot skattereglernes formål (illojalitetsvurderingen). Spleis av aksjer for å oppnå klassifisering som tilbakebetaling av innbetalt kapital er intet nytt fenomen. Dette i seg selv kan derfor ikke sies å stride mot skatterettens formål.

Under overgangsregel E åpnet en for at en ved stiftelse av E-selskapet kunne utstedte færre vederlagsaksjer enn det antall aksjer en overførte. En oppnådde her det samme som en gjør

⁴⁹ Saken gjaldt spørsmål om anvendelse av den ulovfestede omgåelsesnormen ved fastsettelse av personinntekt for hovedaksjeeiere i to krysseide selskaper. Høyesterett kom til at skattebesparelse fremsto som den klart viktigste motivasjonsfaktor for disposisjonen. Etter en totalvurdering ble det ansett stridende mot skattereglernes formål å legge krysseierskapsavtalen til grunn for beskatningen

ved spleis uten at dette ble ansett som en illojal disposisjon. Dette peker i retning av at spleis av aksjer ikke skal anses som illojal til tross for at aksjen er spleiset for å spare skatt.

Spørsmål om gjennomskjæring av en disposisjon må avgjøres i det enkelte tilfelle. Det er vanskelig å si noe generelt om dette. Det ser imidlertid ut til at det skal en del til før en aksjespleis blir gjennomskåret.

3.9 Økning av skattemessig innbetalt kapital ved kapitalforhøyelse ⁵⁰

3.9.1 Utgangspunkt

Når en foretar en kapitalforhøyelse øker en selskapets aksjekapital, jf. Asl. kap 10.

Kapitalforhøyelse kan gjennomføres ved nytegning eller ved fondsemissjon.

Ved nytegning skyter aksjeeierne inn ny kapital. Ved kapitalforhøyelse i form av fondsemissjon øker selskapet aksjekapitalen ved å foreta en overføring fra overkursfondet eller fra posten annen egenkapital. Kapitalforhøyelse besluttet av generalforsamlingen, jf. § 10-1.

Selskapsrettslig vil økning av aksjekapitalen både ved fondsemissjon og nytegning føre til høyere innskutt kapital, jf. Rskl. § 6-2 C I nr. 3. Skattemessig er det bare økning av aksjekapitalen ved nytegning som fører til økt innbetalt kapital. Dette fordi det kun er kapital som skytes inn av aksjeeierne som skal kunne tas ut skattefrie. Her vil det oppstå en forskjell mellom skattemessig innbetalt kapital og regnskapsrettslig innskutt kapital.

3.9.2 Kapitalforhøyelse ved nytegning

Kapitalforhøyelse ved nytegning reguleres av Asl. §§ 10-1 til 10-19. Ved nytegning blir selskapet tilført nye verdier av aksjeeierne. Disse verdiene må minst tilsvare det beløpet

⁵⁰ Zimmer (red.) s. 393.

som aksjekapitalen forhøyes med, jf. § 2-12. Innskudd utover aksjekapitalens pålydende anses som innbetalt overkurs, jf. § 3-2.

Nytegning av aksjer kan skje ved nyemisjon eller innskuddsemisjon.⁵¹ Når en foretar en kapitalforhøyelse ved nyemisjon tegner en flere aksjer til samme pålydende som de allerede eksisterende aksjene, en øker således antall aksjer. Ved innskuddsemisjon øker en de allerede eksisterende aksjenes pålydende. Disse to formene for nytegning er ikke direkte regulert under bestemmelsene om nytegning i Aksjeloven, jf. § 10-1. Skillet fremkommer imidlertid av § 10-20 (3) nr. 2 som omhandler fondsemisjon. Det samme skillet gjelder ved nytegning.

Innskuddet kan gjøres i form av kontanter, naturalia eller konvertering av gjeld. Her gjelder de samme reglene om verdsettelse som ved stiftelse, jf. punkt 3.2.

3.9.3 Kapitalforhøyelse ved fondsemisjon

Kapitalforhøyelse ved fondsemisjon er regulert i Asl. §§10-20 til 10-30. Fondsemisjon kan, som ved nytegning, enten skje ved nyemisjon, eller ved innskuddsemisjon, jf. Asl. § 10-20 (3) nr. 2.

Fondsemisjon er en overføring av midler til aksjekapitalen fra overkursfond og/eller fri egenkapitalen, jf. hhv. Asl. § 3-2 annet ledd nr. 3 og § 10-20. Utgangspunktet er at en slik overføring ikke vil øke den skattemessig innbetalte kapitalen. Dette fordi fondsemitert kapital som regel vil bestå av ubeskattet kapital som skytes inn i aksjekapitalen. Det fremkommer av Sktl. § 10-11 (4) at aksjer som er utstedt ved forhøyelse av aksjekapitalen uten nytegning ikke skal regnes med til den innbetalte kapitalen. Dette utgangspunktet må nok modifieres noe. Fondsemisjon kan også gjennomføres med kapital som tidligere er

⁵¹ Se Mads Henry Andenæs, *Aksjeselskaper & allmennaksjeselskaper*, s. 507 (heretter Andenæs)

innbetalt av aksjeeierne. Bestemmelsen antas å måtte forstås innskrenkende til bare å gjelde fondsemissjon av ubeskattet overskudd i selskapet.⁵²

Ved tilbakebetaling av innbetalt kapital er det utviklet en praksis som sier noe om hvordan en skal sile ut fondsmidler fra den innbetalte kapitalen. Dette vil bli omhandlet nærmere under punkt 4.2.5.

3.10 Øker skattemessig innbetalt kapital ved uformelle aksjonærtilskudd?

En aksjeeier kan gi tilskudd til selskapet på andre måter enn i form av kapitalforhøyelse, overkurs eller ved lån. Dette kalles aksjonærtilskudd. Aksjonærtilskudd må ikke forveksles med aksjonærbidrag som tidligere var hjemlet i Sktl. §§ 10-20 flg.

Det kan reises spørsmål ved om aksjonærtilskudd fører til økning av den innbetalte kapital på aksjen, slik en kapitalforhøyelse gjør. Dette har betydning for spørsmålet om tilbakebetaling av slik aksjonærtilskudd skal utbyttebeskattes eller om det kan tilbakebetales skattefritt.⁵³

Spørsmålet er reist for Høyesterett i Rt 1938 s 825, Ringnes Bryggeri:

Interessentskapet Ringnes Bryggeri ble i 1899 omdannet til aksjeselskap. Verdien ble anslått til kr. 4,5 millioner. Av dette ble kr. 2 millioner gjort til aksjekapital, og kr. 2,5 millioner ble stående som lån til selskapet. På begynnelsen av 1900-tallet ble kr. 1 million ettergitt selskapet i to omganger. I 1935 ble det vedtatt å overføre dette beløpet dels ved tilskrivning på aksjenes pålydende og dels til disposisjonsfondet, og derfra utdelt til aksjeeierne. Aksjeeierne hevdet at utdelingen representerte tilbakebetaling av innbetalt kapital og således var skattefrie, men de fikk ikke medhold. Høyesterett uttalte her:

⁵² Mer om dette under punkt om tilbakebetaling av fondsemitert kapital, punkt 4.2.5.2

⁵³ Zimmer (red.) s. 302

”Det er ganske visst så at de penger som Ringnes Bryggeri har utdelt skriver seg fra aksjeeierne selv (...) Det kan derfor ikke godt sies å foreligge utbetaling av regulært utbytte når et til disse verdier svarende beløp senere igjen utbetales til de samme aksjonærene. Men loven bestemmer ikke bare skatteplikt for regulært utbytte, men også for enhver utbetaling (...) som ikke består i tilbakebetaling av innbetalt kapital, herunder overkurs.”

Denne dommen fastslår at aksjonærtilskudd skal behandles som skattepliktig utbytte. Dette til tross for at tilskuddet er gjort med tidligere beskattet kapital. Høyesterett foretar i denne dommen en negativ avgrensning av utbyttebegrepet, for å finne frem til hva som faller inn under begrepet ”utbytte” i Sktl. § 10-11 (2), første punktum. De slår fast at enhver utdeling fra selskapet til aksjeeier skal anses som utbytte såfremt utdelingen ikke faller inn under noen av alternativene i § 10-11 andre ledd annet punktum. Aksjonærtilskudd faller i utgangspunktet ikke inn under noen av de listede alternativene i andre ledd andre punktum og må derfor, slik Høyesterett ser det, karakteriseres som utbytte.

Spørsmålet om aksjonærtilskudd fører til økt innbetalt kapital, er videre omtalt av Finansdepartementet i Utv. 1995 s 468. De skiller her mellom betinget og ubetinget aksjonærtilskudd. At aksjonærtilskuddet er gjort betinget innebærer at det er gitt under forutsetning om at det skal betales tilbake. Dette i motsetning til det uformelle tilskudd som ikke inneholder noen klar forutsetning om tilbakebetaling.

For både betinget og ubetinget aksjonærtilskudd legges det som utgangspunkt til grunn at tilbakebetaling av aksjonærtilskudd er utbytte. Ved betinget tilskudd syntes uttalelsen å forutsette at beskatning kan unngås dersom det, på det tidspunkt da tilskuddet gis, foreligger en tilbakebetalingsplikt og i tillegg at kapitalen behandles som formell eierkapital. For ubetinget tilskudd viser Finansdepartementet til tidligere uttalelser, der det åpner for at tilskuddet er innbetalt kapital i de tilfeller hvor tilskuddet behandles som formell eierkapital.

Ut fra dette ser det ut til at det er strengere krav til det betingede tilskudd enn til det ubetingede, noe som virker lite rimelig. Et minstekrav syntes i begge tilfeller å være at tilskuddet behandles som formell eierkapital, men kravene er usikre.

Aksjonærtilskudd er lite praktisk, og det er sjelden at aksjeeiere yter aksjonærtilskudd. Dersom en aksjeeier skyter inn midler i selskapet vil aksjeeieren som regel følge reglene om kapitalforhøyelse, slik at en slipper å forholde seg til de uklarheter som foreligger i forbindelse med aksjonærtilskudd.

3.11 Særlig om skattemessig innbetalt kapital ved fisjon og fusjon ⁵⁴

3.11.1 Utgangspunkt

Ved fusjon og fisjon av aksjeselskaper skjer det en overføring av eiendeler, rettigheter og forpliktelser mellom de selskaper som omorganiseres.

Utgangspunktet er at en slik overføring skal realisasjonsbeskattes. Skatteretten inneholder særregler som bestemmer at fusjon og fisjon kan skje uten beskatning når visse vilkår er oppfylt, jf. Sktl. § 11-1 flg. Dersom fusjonen eller fisjonen skal være skattefri etter Skattelovens regler, må fusjonen/fisjonen være lovlig etter selskapsrettslige og regnskapsrettslige regler, jf. Sktl. § 11-1.2 samt § 11-2 og § 11-4, som henviser til Asl. kap 13 og 14. Asl. Kap.13 og 14 viser igjen til Rskl. jf. § 5-14 jf. § 4-1 nr.1.

Ikke ethvert brudd på vilkårene i Asl., vil føre til at fusjonen eller fisjonen blir skattepliktig. Det må legges til grunn et vesentlighetskriterium. Den selskapsrettslige eller regnskapsrettslige feilen må derfor være av en viss betydning for at fusjonen eller fisjonen ikke lenger skal kunne være skattefri.⁵⁵

⁵⁴ Zimmer (red.) s. 596 og Brudvik s. 555

⁵⁵ Uttalelse fra Finansdepartementet fra den 9.april 2003

Skattefri fusjon og fisjon forutsetter at det skal være skattemessig kontinuitet på selskap og eiernivå, jf. Sktl. § 11-7 (1) og (2). På selskapsnivå innebærer dette at det overtakende selskap skal videreføre de skattemessige verdiene og ervervstidspunktene for eiendeler, rettigheter og forpliktelser som overføres. Overdragende selskaps øvrige skatteposisjoner overtas på samme måte uendret av overtakende selskap. Regnskapsrettslig er hovedregelen et transaksjonsprinsipp, jf. Rskl. § 4-1 nr. 1. Det er imidlertid vesentlige kontinuitetsunntak også her, jf. § 5-14 og § 5-16. Hvor en fusjon/fisjon blir ført etter transaksjonsprinsippet regnskapsmessig og kontinuitetsprinsippet skattemessig, vil det bli en forskjell mellom finansregnskapet og i skatteregnskapet. På eiernivå innebærer skattemessig kontinuitet at inngangsverdien og ervervstidspunktet på aksjene vil være uberørt av fusjonen, jf. Sktl. § 11-7 andre ledd.

3.11.2 Skattemessig innbetalt kapital ved fisjon og fusjon

Finansdepartementet har i et høringsnotat av 21. oktober 1998, tatt for seg spørsmålet om hva som skjer med innbetalt kapital ved fusjon eller fisjon. Det generelle utgangspunktet er at skatteposisjonen innbetalt kapital følger aksjen. Dette er utgangspunktet også ved fisjon og fusjon.

Under punkt 2.2.6 i høringsnotatet angir departementet hva som er gjeldende rett på området:

”Selv om det ikke fremgår av ordlyden, antar departementet at det i samsvar med forutgående ulovfestet rett om skattefri fusjoner og fisjoner må legges til grunn at kontinuitetskravet på aksjonærnivå også vil omfatte krav om videreføring av de overdragende aksjonærenes innbetalte aksjekapital og overkurs på utdelte vederlagsaksjer. Dette resultatet er det eneste forenlige med de skattemessige kontinuitetsforutsetningene reglene bygger på”

Her sier departementet at innbetalt aksjekapital og overkurs skal videreføres på vederlagsaksjene etter prinsippet om kontinuitet.⁵⁶

I den overnevnte høringsuttalelsen viser Finansdepartementet til Finansministers brev til Finanskomiteen av 26. september 1994 om innføring av korreksjonsskatt mv. Det heter i brevet om innbetalt aksjekapital og overkurs ved fusjon og fisjon:

”2. Fusjoner

Ved fusjon av aksjeselskaper antas det at innbetalt aksjekapital skal fastsettes til summen av historisk innbetalt aksjekapital i det overtakende selskapet og hvert av de overdragende selskaper

(...)

3. Fisjoner

Ved fisjon av selskapet antas at innbetalt aksjekapital skal fordeles forholdsmessig mellom selskapene etter selskapenes aksjekapital etter fisjonen. Det samme gjelder eventuell overkurs”

Hvilke prinsipper som gjelder for den innbetalte kapitalen ved fisjon og fusjon beror på hva slags type fisjon eller fusjon en står ovenfor:⁵⁷

Fusjon ved opptak innebærer at et bestående selskap tar over alle eiendeler, rettigheter og forpliktelser fra et annet selskap, jf. Asl. § 13-2 (1). Det overdragende selskapet oppløses og eierne får eierandeler i det overtakende selskapet.⁵⁸ Ved opptaksfusjon blir skattemessig innbetalt kapital i det overdragende selskapet videreført i det overtakende på selskapsnivå. På aksjonærnivå overføres skatteposisjonen på vederlagsaksjene.

⁵⁶ Dette er unntaket fra utgangspunktet om transaksjon, jf punkt 3.2

⁵⁷ ”Skattefri tilbakebetaling av innbetalt kapital til aksjonærene”, artikkel av Anne T. Tjølsen, s. 45

⁵⁸ Lignings-ABC s. 616

Aksjeloven åpner for at aksjer i et annet selskap, enten mor eller datter, innen samme konsernet som det overtakende selskapet, kan yte fusjonsvederlaget. Dette kalles konsernfusjon, jf. § 13-2 (2).⁵⁹ Konsernfusjon hvor det utstedes vederlagsaksjer i et annet datterselskap, omfattes ikke av skattefritaksreglene. Det fremkommer av forarbeidene til Skatteloven § 11-2, at slik fusjon innebærer et kontinuitetsbrudd på eiersiden som ikke bør kunne gjennomføres uten beskatning.⁶⁰ Ved konsernfusjon, der overtakende selskaps morselskap utdeler vederlagsaksjer, overtar morselskapet skatteposisjonen innbetalt kapital på selskapsnivå. På aksjonærnivå overføres skatteposisjonen på vederlagsaksjene.

Heleide datterselskap kan overtas av morselskapet ved fusjon i medhold av de særlige reglene i Asl. § 13-23. I slike tilfeller ytes det ikke noe fusjonsvederlag, dette fordi morselskapet ikke kan utstede aksjer til seg selv. Morselskapet avstår her aksjene i datterselskapet mot å få overført datterselskapets eiendeler, rettigheter og forpliktelser.⁶¹ Dette betyr at ved en mor/datter fusjon faller skatteposisjonen i datterselskapet bort, mens fusjonen ikke har relevans i forholdt til morselskapet skattemessig innbetalt kapital.

Fisjon kan gjennomføres ved likvidasjon, kapitalnedsettelse, eller uten kapitalnedsettelse, jf. Asl. kap 14. Ved fisjon der kapitalnedsettelsen skjer ved innløsning av aksjer, skal innbetalt kapital på selskapsnivå fordeles slik som skattemessig egenkapital fordeles. Dette fremkommer av i høringsnotat av Finansdepartementet av 21.10.1998. Aksjeeiernes skatteposisjon skal omfordeles på de enkelte vederlagsaksjene iht. justeringsfaktor. I realiteten er dette samme fordeling som av aksjekapitalen.⁶²

Ved fisjon der kapitalnedsettelsen skjer uten innløsning av aksjer, er den skattemessige behandlingen på selskapsnivå som beskrevet ovenfor. På aksjonærnivå skal innbetalt

⁵⁹ Zimmer (red.) s. 601

⁶⁰ Ot.prp.nr 71(1995*) s. 15

⁶¹ Zimmer (red.) s. 601

⁶² FIN § 10-34-1 tredje ledd c

kapital fordeles på vederlagsaksjene i samme forhold som de skattemessige nettoverdiene er fordelt.⁶³

3.12 Holdingselskaper og skattemessig innbetalt kapital – overgangsregel E⁶⁴

Ved innføringen av fritaksmetoden i Skattereform 2004-2006, vedtok Stortinget en overgangsregel E til dagens skattelov § 2-38. Overgangsregelen innebar at det ikke skulle foretas gevinstbeskatning hvis en personlig skattyter overførte samtlige av sine aksjer i et aksjeselskap (eller andeler i deltakerlignende selskap) mot vederlag i aksjer i det overtakende selskap, kalt holdingselskap. Holdingselskapet kunne være et eksisterende - eller et nystiftet selskap. Overgangsregel E ble innført for at aksjeeier som eide aksjer direkte, kunne få anledning til å komme inn under fritaksmetoden ved å opprette et holdingselskap som de kunne eie aksjer igjennom.

Overdragende skatteytters skatteposisjon som var knyttet til de overførte aksjene skulle videreføres på vederlagsaksjene overdrageren ble eier av i holdingselskapet. Utrykket skatteposisjoner omfatter: ” (...), *ervertidspunkt og skattemessig innbetalt aksjekapital, herunder overkurs (...)* ”, jf. overgangsregel E annet ledd, annet punktum. Innbetalt kapital på de overførte aksjene, skulle således videreføres på vederlagsaksjene, det vil si kontinuitet hva gjelder innbetalt kapital.⁶⁵ Dette på samme måte som ved fisjon og fusjon.

⁶³ Høringsnotat fra den 21. oktober 1998

⁶⁴ Ot.prp.nr.26 (2005*), NOU 2003:9 pkt 10.7

⁶⁵ I NOU 2003:9 pkt 10.

4 Når foreligger det tilbakebetaling av innbetalt kapital?

Ovenfor er det gjort rede for hva som ligger i begrepet ”innbetalt kapital” i Sktl. § 10-11 (2). I det videre er det spørsmålet om når det kan sies å foreligge en ”tilbakebetaling” av innbetalt kapital som står i fokus.

4.1 Utdeling fra selskapets kapitalposter

4.1.1 Utdeling av innbetalt - eller opptjent kapital?

Som ovenfor nevnt har vi fire kapitalposter i selskapsregnskapet.⁶⁶ Det er aksjekapital, overkursfond, annen egenkapital, og annen innskutt egenkapital, jf. Rskl. § 6-2. Disse postene kan bestå både av skattemessig innbetalt- og opptjent kapital.

Innbetalt kapital skytes inn av aksjeeierne på aksjekapitalen eller overkursfondet. En kan ved kapitalnedsettelse overføre innbetalt kapital fra aksjekapitalen/overkursfondet til annen egenkapital eller annen innskutt egenkapital, jf. Asl. § 12-1 og § 3-2 (2) nr. 4 jf. § 12-1. Motsatt vil som utgangspunktet den opptjente kapitalen ligge på posten annen egenkapital. Opptjent kapital kan imidlertid likevel være allokert til aksjekapital/overkursfond ved fondsemisjon eller fusjon og fisjon.

Dersom den innbetalte kapitalen finnes på postene aksjekapital eller overkurs, må selskapet foreta en kapitalnedsettelse for å kunne utbetale den, jf. Asl. § 3-2 (2) nr. 4 jf. § 12-1 (1) nr. 2.⁶⁷ Dersom den innbetalte kapitalen er overført fra aksjekapitalen eller overkursfondet til

⁶⁶ Se punkt 1.6.1

⁶⁷ Mer om dette under punkt 4.2.

posten annen egenkapital ved kapitalnedsettelse, må reglene om utbytte være fulgt for at den skal kunne deles ut, jf. Asl. § 8-1. I denne delen er det kapitalnedsettelse som står sentralt. Reglene om selskapsrettslig utbytte er det gjort kort rede for under punkt 1.6.2.1.

Det er i utgangspunktet opp til selskapet å bestemme om det er innbetalt eller opptjent kapital som deles ut. Dette med unntak av en særlig prioritets regel i Sktl. § 10-11 (5), om at fondsemittert kapital på aksjekapitalen skal anses utdelt først. På de øvrige kapitalpostene er det full valgfrihet. Dette kommer frem i en uttalelse av Finansdepartementet fra 28.3.2006:

”På denne bakgrunn finner departementet, etter en fornyet vurdering, at det ikke er grunnlag for å oppstille et vilkår om at opptjent kapital må deles ut før det kan være aktuelt å betrakte utdelingen som tilbakebetaling av innbetalt kapital.”

Her trekker departementet tilbake en tidligere uttalelse om at eventuell utdeling må anses å gjelde kapital som ikke er innbetalt, før det er aktuelt å se den som en skattefri tilbakebetaling. I denne nye uttalelsen fremhever Finansdepartementet at det vil være valgfritt hvilken del av kapitalen som skal anses utbetalt. En forutsetning for å kunne dele ut innbetalt kapital fra annen egenkapital er at aksjeeieren kan dokumentere at han har tilstrekkelig innbetalt kapital bak den enkelte aksjen. Videre må selskapet kunne dokumentere at det er innbetalt kapital som er allokert til annen egenkapital.⁶⁸

4.1.2 Mulighet for ”vasking” av annen egenkapital

Hvor en overfører innbetalt kapital fra aksjekapitalen eller overkursfondet til annen egenkapital ved kapitalnedsettelse, vil annen egenkapital etter kapitalnedsettelsen både bestå av innbetalt kapital og opptjent kapital.⁶⁹

⁶⁸ ”Skattefri tilbakebetaling av innbetalt kapital til aksjonærene”, artikkel av Anne Tjølsen s. 46

⁶⁹ Forutsatt av at det finnes opptjent kapital i selskapet

Hvor posten annen egenkapital både består av innbetalt og opptjent kapital, kan det reises spørsmål ved om en kan fondsemitere den opptjente kapitalen fra annen egenkapital over til aksjekapital. Slik vil bare innbetalt kapital stå igjen på posten annen egenkapital. Dette kalles en "vasking" eller "rensing" av egenkapitalen.⁷⁰

En slik "vasking" av egenkapitalen, vil føre til at posten annen egenkapital kun vil bestå av innbetalt kapital. Dette medfører at en senere ikke trenger å foreta en kapitalnedsettelse for å kunne betale ut innbetalt kapital fra selskapet.⁷¹ Verken Skatteloven eller Aksjeloven sier noe om lovligheten av slik "vasking" av egenkapitalen.

Det er, som nevnt i punkt 4.1.1, valgfritt om en vil dele ut innbetalt eller opptjent kapital når posten annen egenkapital består av begge kapitaltypene.⁷² Det kan derfor ikke være noe i veien for at en beholder den innbetalte kapitalen på annen egenkapital, for senere å kunne foreta en skattefri utbetaling. Resultatet vil her bli det samme som om en benyttet seg av den valgfriheten selskapet har i henhold til hvilken type kapital en velger å dele ut. Her vil de selskapsrettslige reglene om utdeling av utbytte komme til anvendelse ved utdelingen av den innbetalte kapitalen.

4.1.3 Mulighet for "vasking" av aksjekapitalen⁷³

Hvor det er foretatt en kapitalforhøyelse med fondsemissjon, skal den fondsemiterte kapitalen som utgangspunkt antas å utbetales først fra aksjekapitalen, jf. Sktl. §10-11 (5):

" Ved utbetaling til aksjonærene i forbindelse med en nedskrivning av aksjekapitalen skal denne utbetalingen i tilfelle avregnes mot den forhøyelsen av kapitalen uten nyttegning som er foretatt sist "

⁷⁰ "Egenkapitaltransaksjoner", kursmateriale fra Ernst & Young s. 31

⁷¹ Reglene om lovlig utdeling av utbytte må her følges.

⁷² Se uttalelse fra Finansdepartementet fra 28.3.2006

⁷³ "Skattefri tilbakebetaling av innbetalt kapital til aksjonærene", artikkel av Anne T. Tjølsen s. 47

Vasking av aksjekapitalen er en måte å omgå Sktl. § 10-11 (5) på. En vasking av aksjekapitalen gjennomføres ved at selskapet først foretar en kapitalnedsettelse som tilsvarer den fondsemiterte kapitalen uten at selskapet foretar en tilbakebetaling til aksjeeierne. Dette vil ikke være en skattepliktig disposisjon. Aksjekapitalen er da vasket, ved at det ikke finnes fondsemitert kapital på den lenger, bare innbetalt kapital. Ved en senere kapitalnedsettelse med tilbakebetaling til aksjeeierne vil ikke § 10-11 (5) hindre at utbetalingen anses som en skattefri tilbakebetaling av innbetalt kapital.

Det kan reises spørsmål ved om en slik ”vasking” av aksjekapitalen lovlig kan gjennomføres.

§ 10-11 (5) antas kun å rette seg mot tilfeller hvor en setter ned aksjekapitalen for å foreta en utbetaling til aksjeeierne. Ved nedsettelse av aksjekapitalen uten tilbakebetaling til aksjeeierne er det derfor ingen lovbestemt prioritetskrav. Lovens ordlyd hindrer således ikke en slik ”vasking” av aksjekapitalen.

Selv om loven ikke hindrer en slik vasking av aksjekapitalen, kan det reises spørsmål ved om en slik disposisjon kan rammes av den ulovfestede gjennomskjæringsregelen.⁷⁴ Tanken bak Sktl. § 10-11 (5), er at ubeskattet kapital ikke skal kunne tas ut av selskapet.

Overføring av fondsemitert kapital fra aksjekapitalen til annen egenkapital, fører ikke til at ubeskattet kapital utbetales fra selskapet. Kapitalen vil her fortsatt være i selskapet, men i posten annen egenkapital istedenfor på aksjekapitalen. Aksjeeieren vil derfor ikke oppnå noe skattemessig fordel. En aksjeeier stilles ikke annerledes i et slikt tilfelle enn han ville ha gjort dersom han ikke hadde fondsemitert kapital på aksjekapitalen i første omgang.

Det er uenighet i teorien om en slik disposisjon kan gjennomskjæres. Tjølsen mener at en slik disposisjon vil kunne bli gjenstand for gjennomskjæring.⁷⁵ I en artikkel i

⁷⁴ Om gjennomskjæring, se punkt 3.8.3

⁷⁵ ”Skattefri tilbakebetaling av innbetalt kapital til aksjonærene”, artikkel av Anne T. Tjølsen, s. 48

FAGinformasjon fremmes det motsatte syn.⁷⁶ Spørsmålet om gjennomskjæring må vurderes i det enkelte tilfelle. Det er derfor vanskelig å si noe generelt om dette.

4.2 Kapitalnedsettelse - de forskjellige typetilfeller

4.2.1 Generelt om kapitalnedsettelse

For å kunne tilbakebetale innbetalt kapital fra aksjekapital og overkursfond, må det foretas en kapitalnedsettelse, jf. Asl. kap.12 jf. § 3-2 nr. 4.

En kapitalnedsettelse kan etter Asl. § 12-1 gjennomføres for å:

1. Dekke tap som ikke kan dekkes på annen måte
2. Dele ut midler til aksjeeierne eller slette selskapets egne aksjer etter kap. 9
3. Avsette til fond som skal brukes etter generalforsamlingens beslutning

Nedsettelse av aksjekapitalen kan gjennomføres enten ved å innløse aksjen, eller ved å nedskrive aksjenes pålydende, jf. § 12-1 (2).

Nedsettelse av pålydende endrer ikke eierforholdene i selskapet. Dette fordi alle aksjer skal ha samme pålydendebeløp til enhver tid, noe som fører til at samtlige aksjeeiere må ta del i denne type kapitalnedsettelse.⁷⁷

Innløsning av aksjer kan innebære en endring av eierforholdene, men må ikke gjøre det. Hvor alle aksjeeierne velger å innløse samme antall aksjer, vil det ikke endre eierforholdene. Hvor bare noen av aksjeeierne velger å innløse aksjer, vil det foreligge en

⁷⁶ FAGinformasjon skatt nr 2/2007, *Skattemessig utbytte og tilbakebetaling av skattemessig innbetalt kapital*”

⁷⁷ En endring av aksjens pålydende krever vedtektsendring, jf. Asl. § 5-18. Det er altså krav til minst 2/3 flertall av så vel de avgitte stemmer som av den aksjekapitalen som er representert på generalforsamlingen.

endring av eierforholdene. Disse to formene for innløsning av aksjer behandles forskjellig skattemessig.⁷⁸

Kapitalnedsettelse kan foretas med eller uten tilbakebetaling til aksjeeierne. Det er ved kapitalnedsettelse med tilbakebetaling at det oppstår særlig skattemessige spørsmål på nedsettelsestidspunktet. Hvis aksjekapitalen nedsettes uten tilbakebetaling, altså hvor nedsettelses blir brukt til å dekke tap, slette egne aksjer eller avsetning til fond, oppstår det i første omgang ingen beskatning. Hvis det senere blir utdelt verdier til aksjeeierne, oppstår spørsmålet om disse utdelingene kan anses som tilbakebetaling av tidligere nedskreven aksjekapital. Dette vil bli drøftet nærmere under punkt 4.2.4.

4.2.2 Innløsning av aksjer med tilbakebetaling til aksjeeierne

4.2.2.1 Innløsning av enkeltaksjer - realisasjonsbeskatning

Innløsning av aksjer med tilbakebetaling til aksjeeierne, er en skattepliktig disposisjon. Sktl. § 10-11 (2), andre punktum, bestemmer at utbetaling ved likvidasjon av aksjeselskap ikke faller inn under utbytteregele, men under realisasjonsreglene, jf. § 10-37.

Kapitalnedsettelse med innløsning/likvidasjon av enkeltaksjer faller ikke inn under likvidasjonsunntaket i § 10-11 (2) andre punktum. En slik disposisjon skal derfor i utgangspunktet utbyttebeskattes. Det fremgår imidlertid av Sktl. § 10-37 andre ledd at innløsning av enkeltaksjer skal realisasjonsbeskattes:

(2) ”Som realisasjon regnes også innløsning av enkelt aksje.”

Innløsning av enkeltaksjer skal således følge reglene om realisasjonsbeskatning. Det kan reises spørsmål ved om beløpet i tillegg skal utbyttebeskattes, siden dette faller inn under; *”(...) enhver utdeling som innebærer en vederlagsfri overføring av verdier fra selskap til aksjonær.”*, jf. § 10-11 (2) første punktum, og det ikke er særlig unntatt i Sktl. § 10-11 (2),

⁷⁸ Se punkt 4.2.2.1 og 4.2.2.2

andre punktum. Det fremkommer forutsetningsvis av Ot.prp.nr.35 (1990*) s 216 at slik dobbeltbeskatning bør unngås. Innløsning skal derfor bare følge gevinstbeskatningsreglene. Ved innløsning av aksjer er det ikke relevant å fastsette hva som er innbetalt kapital. I disse tilfellene er det inngangsverdien som er av betydning. Den benyttes til å beregne skattemessig gevinst eller tape ved innløsningen av aksjen. Innbetalt kapital på aksjene skal som utgangspunkt falle bort når aksjen innløses.⁷⁹

4.2.2.2 Innløsning av enkeltaksjer uten å endre eiersammensetningen - utbyttebeskatning

Innløsning av enkeltaksje kan, som ovenfor nevnt, både gjennomføres med og uten endring av eiersammensetningen. § 10-37 (2) reiser ingen krav til at eiersammensetningen må endres for at en innløsning skal realisasjonsbeskatning. Der innløsningen ikke medfører endringer av eiersammensetningen er det imidlertid gjort et unntak fra utgangspunktet om at innløsning av enkeltaksjer skal regnes som realisasjon. Dette er slått fast i uttalelse fra Finansdepartementet, Utv. 2004 s 630:

”Innløsning av enkelt aksjer skal etter Skatteloven § 10-37 annet ledd regnes som realisasjon. For å motvirke skattetilpasning, uttalte Finansdepartementet i 1993 (Utv. 1993 s 231 og Utv. 1994 s 1420) at innløsning av enkelte aksje ikke gir grunnlag for tapsfradrag i tilfeller hvor eierbrøken ikke endres som følge av innløsningen. Som konsekvens skulle inngangsverdien på de innløste aksjer fordeles på de gjenværende aksjene”.

Rettstilstanden på området er presisert gjennom rettspraksis.⁸⁰

⁷⁹ Det blir diskutert i punkt 4.2.4.2 om det kan gjøres unntak fra dette når en aksje blir innløst for å dekke tap.

⁸⁰ Blant annet Troll Salmon-dommen, Rt. 1998 s. 1425: I selskapet Troll Salmon ble aksjene skrevet ned til null etterfulgt av en innløsning av aksjene. Samtidig ble det tegnet ny aksjekapital som er refinansiering av selskapet. Her kom Høyesterett til at det ikke forelå en reell oppgivelse eierposisjonen i selskapet, og derfor ikke forelå realisasjon.

Uttalelsen omhandler kun tilfeller hvor det foreligger et realisasjonstap. Det fremkommer ikke av denne uttalelsen om det samme gjelder hvor det foreligger en realisasjonsgevinst. Dette er imidlertid slått fast i Borgarting lagmannsretts avgjørelse, LB – 2000- 1578, Kronos-dommen. I denne saken ble det foretatt en kapitalnedsettelse med innløsning av enkeltaksjer. Her var spørsmålet om en inntektspost skulle beskattes etter reglene om utbytte eller realisasjon.

Lagmannsretten går her til Skattelovens forarbeider for å vurdere hva som ligger i begrepet realisasjon.⁸¹ Det fremkommer av forarbeidene at realisasjon som innvinningskriterium forutsetter at eierposisjonen i formuesobjektet opphører. Lagmannsretten kom her enstemmig til at det ikke forelå realisasjon av aksjer idet eierposisjonen ikke opphørte. Dette hadde til følge at utbetalingen var vederlagsfri, og måtte beskattes etter reglen om utbytte. Kronos-dommen er rettskraftig idet Høyesterett kjæremålsutvalg avviste saken da den anså det åpenbar at anken ikke ville føre frem.

Det sentrale temaet er således om eierposisjonene i selskapet reelt sett er endret, uavhengig av om det foreligger et tap eller en gevinst. Hvor eierposisjonen ikke er endret anses utbetalingen som utbytte, og ikke som en realisasjon.

4.2.2.3 Konsekvens av at innløsningen av aksjer skal utbyttebeskattes

Som ovenfor nevnt, anses innløsning uten endring av eiersammensetningen ikke som realisasjon, og det skal derfor ikke foretas et gevinst- eller tapsoppgjør. Spørsmålet er hva som skjer med den innbetalte kapitalen og inngangsverdien på den innløste aksjen.

Det er flere steder i teorien lagt til grunn at aksjeeierne har krav på oppregulering av inngangsverdien på de gjenværende aksjene i de tilfeller hvor en innløsning av aksjer skal utbyttebeskattes istedenfor å realisasjonsbeskattes. Hvordan dette oppreguleringsbeløpet skal fastsettes ser det imidlertid ut til å være uenighet om.

⁸¹ Ot.prp.nr.35 (1990*)

Det er av enkelte lagt til grunn at oppreguleringsbeløpet skal settes til inngangsverdien på de innløste aksjene redusert med det beløpet aksjeeierne mottok ved innløsningen.⁸²

Uttalelsen er upresis, men det ser ut til at den må forstås dithen at hele innløsningsbeløpet skal trekkes fra inngangsverdien før den kan omfordeles på de gjenværende aksjene. Ved å benytte seg av dette oppreguleringsbeløpet oppnås det en form for dobbeltbeskatning av innløsningsbeløpet, både i form av utbyttebeskatning, og ved at det minsker inngangsverdien som skal omfordeles på de øvrige aksjene, noe som fører til en høyere realisasjonsgevinst eller eventuelt et lavere realisasjonstap.

Zimmer ser ut til å legge et annet oppreguleringsbeløp til grunn.⁸³ Han mener at i den grad det ved innløsningen av enkeltaksjer ikke gjennomføres et gevinst- eller tapsoppgjør som følge av at eierandelen opprettholdes, må inngangsverdien på de innløste aksjer, fratrukket den delen av tilbakebetalingen til aksjeeierne som er innbetalt kapital, overføres til de resterende aksjene. Han finner støtte for dette resultatet i Rt. 1998 s. 1425, Troll Salmondommen og Rt. 2001 s. 170, Espeland.⁸⁴ Dette synspunktet er i overensstemmelse med § 10-35 som sier at tilbakebetaling av innbetalt kapital skal redusere inngangsverdien til aksjen tilsvarende tilbakebetalingsbeløpet. Denne metoden syntes bedre i overensstemmelse med skatterettens prinsipper enn det oppreguleringsbeløpet det ble redegjort for i avsnittet ovenfor. Dette siden utbyttebeløpet, ved å benytte Zimmers oppreguleringsmetode, kun vil blir beskattet en gang. Videre vil beskatningen være mer i samsvar med skattebelastningen ved realisasjonsbeskatning. Den innbetalte kapitalen er tilbakebetalt skattefritt, fradraget i denne vil derfor ikke føre til dobbeltbeskatning.

⁸² Brudvik s. 550 og ”Skattefri tilbakebetaling av innbetalt kapital til aksjonærene”, artikkel av Anne T, s. 45, Tjølsen og Lignings-ABC s. 25

⁸³ Zimmer (red.) s. 420

⁸⁴ Se om Troll Salmon dommen i punkt 4.2.2.2. I Espeland dommen s. 177 ble spørsmålet om omfordeling av inngangsverdien på de innløste aksjene tatt opp. Høyesterett viser her til Troll Salmon dommen hvor førstvoterende uttaler at inngangsverdien av aksjene før nedskrivningen uavkortet vil bli fordelt på de nye aksjer, og derved komme i betraktning ved en eventuell framtidig realisasjon.

Brudvik ser ut til å mene at den første oppreguleringsmetoden det ble gjort rede for skal benyttes ved tapsberegning, og at Zimmers oppreguleringsmetode skal benyttes ved gevinstberegning.⁸⁵ Dette vil føre til at det ikke blir symmetri mellom taps- og gevinstberegningen.

I det videre vil Zimmers oppreguleringsbeløp bli lagt til grunn. Dette fordi Zimmers oppreguleringsmetode syntes å være best i overensstemmelse med skatterettens prinsipper om beskatning. Ved å følge dette prinsippet unngås dobbeltbeskatning og usymmetri mellom taps- og gevinstberegningen.

For å vise konsekvensen av at innløsning av aksjer blir utbyttebeskattet, gjennomgås et eksempel med tre forskjellige størrelser på den innbetalte kapitalen. Det vil ikke bli tatt hensyn til skjerming/ubenyttet skjerming, verken for utbyttebeskatningen eller realisasjonsbeskatningen.

Inngangsverdi til aksjen:	10		
Utgangsverdi til aksjen:	20		
1. Innbetalt kapital på aksjen:	5	2. Innbetalt kapital: 15	3. Innbetalt kapital: 25
Virkelig verdi på aksjen:	20		

Dersom en her hadde fulgt reglene om realisasjon ville aksjeeieren oppnådd en gevinst på 10 som hadde kommet til realisasjonsbeskatning. Det vil si en skatt på 2,8.⁸⁶

En innløsning av enkeltaksjer uten endring av eiersammensetningen skal imidlertid utbyttebeskattes, jf. Kronos-dommen:

⁸⁵ Brudvik s. 550 og 551

⁸⁶ Utgangsverdi - inngangsverdi = 20 - 10 = Gevinst på 10 * 28 % = 2,8 til beskatning

Hvor innbetalt kapital er 5 (altså lavere enn inngangsverdien):

Virkelig verdi på aksje er 20. Det er denne summen som skal komme til utbyttebeskatning, siden det er denne summen aksjonæren mottar ved innløsningen. Før denne summen kommer til utbyttebeskatning må den innbetalte kapitalen trekkes fra, siden den kan tilbakebetales skattefritt, jf. § 10-11 (2) jf. § 10-35. Da den innbetalte kapitalen er 5, vil aksjeeieren her bli utbyttebeskattet for 15.⁸⁷

Hvor innløsning av aksjer blir utbyttebeskattet istedenfor realisasjonsbeskattet, vil en ikke få fradrag for inngangsverdien. Hvor den innbetalte kapitalen er lavere enn inngangsverdien vil dette medføre at aksjeeieren blir hardere beskattet dersom han blir utbyttebeskattet enn han ville blitt dersom han ble realisasjonsbeskattet. Her må derfor aksjeeieren ha krav på oppregulering av inngangsverdien på de gjenværende aksjene tilsvarende den ubenyttede inngangsverdien.⁸⁸

Det er inngangsverdien på de innløste aksjene, fratrukket den delen av tilbakebetalingen som er innbetalt kapital, som skal overføres til aksjeeierens fortsatt eksisterende aksjer.⁸⁹ Dette betyr at inngangsverdien på 10 minus den innbetalte kapitalen som her er 5, skal omfordeles på de resterende aksjene. Det vil si at 5 skal omfordeles på de gjenværende aksjene.

Her vil aksjeeieren bli utbyttebeskattet for 15, men han vil samtidig øke inngangsverdien på de øvrige aksjene med til sammen 5. Dette resulterer i at aksjeeieren egentlig bare har et skattebelastning på 10. Dette tilsvarer den skattebelastningen aksjonæren ville hatt dersom han var blitt realisasjonsbeskattet.

⁸⁷ Virkelig verdi (20) minus innbetalt kapital (5) = (15)

⁸⁸ jf. Zimmer sitt oppreguleringsbeløp

⁸⁹ Zimmer (red.) s. 420

Hvor innbetalt kapital er 15 (altså høyere enn inngangsverdien):

Virkelig verdi er fortsatt 20. Før denne verdien utbyttebeskattes skal innbetalt kapital komme til fradrag, jf. § 10-11 (2), andre punktum. Dette betyr at 5 skal komme til utbyttebeskatning.⁹⁰

Her kompenserer den innbetalt kapital for det fradraget av inngangsverdien en skulle ha hatt dersom det forelå realisasjonsbeskatning. Når en nå trekker fra den innbetalte kapitalen fra inngangsverdien, vil inngangsverdien bli negativ, jf. Sktl. § 10-35. Det kan her reises spørsmål ved om denne negative inngangsverdien på 5 skal omfordeles på de gjenværende aksjene, på samme måte som en positiv inngangsverdi skal omfordeles, jf. drøftelsen ovenfor. En omfordeling av negativ inngangsverdi på samme måte som en omfordeler en positiv inngangsverdi virker skatterettslig mest riktig. Skatteretten bygger på et symmetrisk prinsipp. Dersom et tap er fradragsberettiget, skal en gevinst være skattepliktig. Dette tyder på at det skal skje en omfordeling av den negative inngangsverdien på de øvrige aksjene.

Samlet vil da aksjeeieren ha et skattepliktig grunnlag på 10. Dette tilsvarer den skattebelastningen aksjonæren ville hatt dersom han var blitt realisasjonsbeskattet.

Hvor innbetalt kapital er 25 (og aksjonæren derfor ikke får benyttet seg av hele den innbetalte kapitalen):

Det kan videre tenkes at den innbetalte kapitalen er 25. Hele utbytte på 20 kan her deles ut skattefritt som tilbakebetaling av innbetalt kapital. Inngangsverdien på 10 vil da minske med de 20 som er tilbakebetaling av innbetalt kapital. Det vil da oppstå en negativ inngangsverdi på minus 10, jf. § 10-35. Denne negative inngangsverdien skal fordeles på de øvrige aksjene til aksjeeieren, jf. drøftelse over.

⁹⁰ Virkelig verdi (20) minus innbetalt kapital (15)

Etter dette foreligger det en ubenyttet innbetalt kapital på 5. Det kan reises spørsmål ved om denne ubenyttede innbetalte kapitalen skal faller bort, eller om den skal omfordeles på de øvrige aksjene, slik inngangsverdi skal.

Ovenfor ble det slått fast at inngangsverdien minus den delen av tilbakebetalingen til aksjeeierne som var innbetalt kapital skulle fordelt på de gjenværende aksjene. Det kan reises spørsmål ved om det samme skal gjelde for den resterende innbetalte kapitalen, altså om skatteposisjonen innbetalt kapital på de innløste aksjene, redusert med det beløpet aksjeeierne mottok ved innløsningen, skal omfordeles på de gjenværende aksjene.

Utgangspunktet er at innbetalt kapital følger aksjen, jf. Benestad-dommen.⁹¹ Den innbetalte kapitalen skal derfor falle bort når aksjen den er knyttet til innløses. Dette prinsippet er imidlertid ikke konsekvent fulgt. Det vises her til den vurderingen som er gjort av dette prinsippet i punkt 4.2.4.2. I dette punktet vises det til en uttalelse avgitt av

Finansdepartementet, hvor de fraviker prinsippet om at innbetalt kapital skal følge aksjen.

⁹² Denne uttalelsen er gjort i forbindelse med innløsning av selskapet egne aksjer, og ikke innløsning med tilbakebetaling til aksjeeierne. Uttalelsen viser imidlertid at

Finansdepartementet har godtatt at skatteposisjonen innbetalt kapital i enkelte tilfeller kan skilles fra aksjen.

Skattemyndighetene har, som ovenfor nevnt, åpnet for at inngangsverdien skal omreguleres når en innløsning av aksjer utbyttebeskattes. Ved å godkjenne en omregulering av den innbetalte kapitalen, vil aksjeeierne ikke tape noe på å bli utbyttebeskattet istedenfor realisasjonsbeskatte. Dette bør være et resultat som siktes å oppnå.

Anne T. Tjølsen reise dette spørsmålet i sin artikkel om ”Skattefri tilbakebetaling av innbetalt kapital” på s. 44. Hun ser ut til å mene at den innbetalte kapitalen på de innløste aksjene skal omfordeles på de gjenværende aksjene, redusert med det beløpet aksjeeierne

⁹¹ Om denne dommen, se punkt 3.7

⁹² Høringsnotat fra 21. oktober 1998 punkt 2.2.3

mottok ved innløsningen. Hun mener således at det samme prinsippet som gjelder for omfordeling av inngangsverdien skal følges.

Ut fra de overnevnte drøftelser og uttalelse i teorien som støtter disse drøftelsene, ser det ut til at det skattemessig mest riktige resultatet vil være at innbetalte kapitalen på de innløste aksjene omfordeles på de gjenværende aksjene, redusert med det beløpet aksjeeierne mottok ved innløsningen.

Dersom en legger til grunn at den gjenstående innbetalte kapitalen skal omfordeles på de resterende aksjene, vil dette medføre at også denne delen av den innbetalte kapitalen skal komme til fradrag i inngangsverdien, jf. Sktl. § 10-35. Det betyr at inngangsverdi minus innbetalt kapital som er tilbakebetalt til aksjeeierne, skal omfordeles på de gjenværende aksjene - altså en negativ inngangsverdi på 15 (10 minus 25) og en innbetalt kapital på 5 skal omfordeles på de gjenværende aksjene. Dette vil gi et beskatningsgrunnlag som tilsvarer skattebelastningen ved å følge realisasjonsbeskatningsreglene, altså 10.⁹³

Hvor aksjeeieren selger aksjen med tap:

Her brukes også Zimmer sitt omreguleringsbeløp. Resultatet blir det samme som hvor aksjen selges med gevinst.

Inngangsverdi:	20
Utgangsverdi/ virkelig verdi:	10
Innbetalt kapital:	5

Her må aksjeeieren først utbyttebeskattes for differansen mellom virkelig verdi og innbetalt kapital- altså 5. Ny inngangsverdi vil her være 15, etter at den innbetalte kapitalen er trukket fra. Disse 15 skal omfordeles på inngangsverdien på de øvrige aksjene. Den

⁹³ Utbytte på 20 minus 15 (negative inngangsverdien) pluss 5 (omfordelte innbetalte kapitalen) = 10

egentlige skattebelastningen er også her 10. Det tilsvarer den skattebelastningen aksjeeieren hadde hatt dersom han var blitt realisasjonsbeskattet.

4.2.3 Nedsettelse av aksjenes pålydende med tilbakebetaling til aksjeeierne⁹⁴

Det er en forutsetning at alle aksjeeierne tar del i en kapitalnedsettelse i de tilfeller hvor en setter ned aksjenes pålydende.⁹⁵ Dette fordi alle aksjene i et selskap til enhver tid skal ha samme pålydende, jf. Asl. § 3-1 (2).

Hvor en velger å sette ned aksjens pålydende, vil utdeling bli regnet som utbytte med mindre det kan dokumenteres at det er innbetalt kapital som betales ut, jf. Sktl. § 10-11 (2).

4.2.4 Kapitalnedsettelse for å dekke tap

4.2.4.1 Gjenoppstår innbetalt kapital som tidligere er brukt til å dekke tap?

Hvor det foretas en nedskrivning av aksjens pålydende for å dekke et tap, vil ikke aksjeeierne bli beskattet, jf. Asl. § 12-1 (1) nr. 1. Det skjer ingen utdeling til dem, jf. Sktl. § 10-11 (2). Hvor det senere deles ut verdier til aksjeeierne fra den frie egenkapitalen i selskapet, uten at det er foretatt en kapitalnedsettelse av innbetalt kapital, kan det reises spørsmål ved om den innbetalte kapitalen som ble brukt til å dekke tapet gjenoppstår, og således kan deles ut skattefritt, eller om denne innbetalte kapitalen må anses tapt idet den er benyttet til å dekke tap.

Spørsmålet var oppe for Høyesterett i Rt. 1949 s 296, Virik-dommen. Virik rederi hadde i 1924 nedskrevet aksjenes pålydende med 2,5 mill for å dekke et tap. I 1939 ble det vedtatt en tilskrivning og kontantutbetaling. Dette ble av selskapet ansett som motstykket til tapsdekningen i 1924. Kontantbeløpet ble utbyttebeskattet, men ligningen ble opphevet av Høyesterett. Det ble fastslått at skatteposisjonen ikke var bortfalt ved nedskrivning. Senere

⁹⁴ Zimmer (red.) s. 417

⁹⁵ Det kreves vedtektsendring for å endre aksjens pålydende i et selskap, jf. § 5-18.

utbetalinger til aksjeeierne var ikke å anse som utbytte så lenge tilbakebetalingen lå innenfor opprinnelig innbetalt kapital. Denne skatteposisjonen vil imidlertid bare være i behold for de aksjeeiere som eide aksjer på tidspunktet for kapitalnedsettelsen, jf. Rt. 1957 s 1239, Benestad-dommen.⁹⁶

Virik-dommen slår således fast at innbetalt kapital som er brukt til å dekke tap, senere kan erstattes av opptjent kapital som selskapet har tjent inn i ettertid, såfremt aksjene fremdeles eksisterer. Dette resultatet må ses i sammenheng med at skatteposisjonen innbetalt kapital følger den enkelte aksje.⁹⁷

4.2.4.2 Hva hender med innbetalt kapital på aksjer som er innløst for å dekke tap?

En aksje kan innløses uten at innbetalt kapital som er knyttet til den er tilbakebetalt. Dette vil kunne være tilfelle hvor en aksje innløses for å dekke tap.

Utgangspunktet er at innbetalt kapital følger aksjen. Dette er slått fast i Benestad-dommen.⁹⁸ Det er ingen senere Høyesterettsdommer som har fraveket dette prinsippet.

Det kan reises spørsmål ved om resultatet i Virik-dommen kan brukes analogisk på tilfeller hvor aksjen er innløst, og ikke bare nedskrevet slik som var tilfelle i denne dommen.⁹⁹ Resultatet av en slik analogisk tolkning vil i så fall være at nye aksjer overtar den innbetalte kapitalen som lå på de innløste aksjene. For å kunne komme til dette resultatet må det foretas en utvidende tolkning av Virik-dommen og Benestad-dommen. Ingen av disse dommene eller senere praksis peker i retning av en slik utvidende tolkning. Resultatet i

⁹⁶ Om denne dommen, se punkt 3.7

⁹⁷ Se punkt 3.7

⁹⁸ Rt. 1957 s. 1239

⁹⁹ Rt. 1949 s. 296. Om nedskrivning av aksjen se punkt 4.2.4.1

disse dommene bygger nettopp på prinsippet om at innbetalt kapital er en skatteposisjon som følger den enkelte aksjen.

Finansdepartementet har i høringsnotat slått fast at prinsippet, om at innbetalt kapital er en skatteposisjon som skal følge aksjen, ikke alltid kan legges til grunn.¹⁰⁰ I punkt 2.2.3 og 2.3.5 i dette høringsnotatet åpner Finansdepartementet for at skatteposisjonen innbetalt kapital kan gjenvinnnes ved senere fondsemisjon til tross for at de aksjene den innbetalte kapitalen er knyttet til er innløst. De nye aksjene skal med andre ord kunne overta den innbetalte kapitalen som lå på de innløste aksjene. Finansdepartementet viser her en mer liberal holdning enn tidligere til prinsippet om at innbetalt kapital følger aksjen.

Selv om innbetalt kapital kan gjenoppstå hvor selskapets egne aksjer blir innløst, betyr ikke at det samme automatisk må gjelde når det er aksjeeiernes aksjer som blir innløst. En slik tolkning ville i så fall ført til at hovedregelen, om at innbetalt kapital er en skatteposisjon som følger aksjen, mister mye av sin tyngde.

Anne T. Tjølsen fremhever i sin artikkel, at siden aksjen ikke lenger er i behold, vil kravet i Virik-dommen, Rt. 1949 s 296, som sier at aksjen må være i behold for at innbetalt kapital kan videreføres, ikke være fulgt.¹⁰¹ Hun åpner imidlertid for at høringsuttalelsen fra Finansdepartementet kan føre til en annen løsning. Hun utdyper ikke dette utsagnet noe nærmere.¹⁰²

At innbetalt kapital på en innløst aksje kan gjenoppstå ved en senere fondsemisjon, er kun lagt til grunn i nevnte høringsnotat fra Finansdepartementet, og det gjelder et særlig tilfelle (innløsning av egne aksjer). Spørsmålet er ikke behandlet av domstolene. Et høringsnotat fra Finansdepartementet har i prinsippet lav rettskildemessig vekt, særlig når det er i strid med tidligere rettspraksis. Domstolene er ikke bundet av en slik uttalelse. Et slikt

¹⁰⁰ Høringsnotat fra 21. oktober 1998

¹⁰¹ "Skattefri tilbakebetaling av innbetalt kapital til aksjonærene", artikkel av Anne T. Tjølsen s. 44 og 46

¹⁰² Høringsnotat av 21. oktober 1998

høringsnotat vil imidlertid være retningsgivende for hva ligningsmyndighetene vil legge til grunn dersom de får spørsmålet reist. Finansdepartementet har her bevisst kommet til et resultat i strid med tidligere rettspraksis, dog på et særlig område. Uttalelsen vil måtte anses å tillegges enda mindre vekt når en er utenfor det tilfelle som gjelder egne aksjer. Utgangspunktet må fortsatt antas å være at posisjonen innbetalt kapital følger den enkelte aksje. Nevnt uttalelse kan neppe røkke ved dette utgangspunktet.

At innbetalt kapital er en skatteposisjon som knyttes til den enkelte aksjen, fører til at det kan oppstå situasjoner hvor den innbetalte kapitalen går tapt uten at aksjeeierne har kunnet utnytte posisjonen. Dette kan unngås dersom prinsippet om at innbetalt kapital er en skatteposisjon som er knyttet til den enkelte aksjen blir praktisert noe mer liberalt, slik at det åpner for en mulighet til å fravike dette prinsippet i visse tilfeller. Om det er mulig å legge til grunn et slikt liberalt syn i dag, er imidlertid mer usikkert. Hensynet til forutsigbarhet/enkelhet i regelverket tilsier at en ikke gir åpning for en slik liberal tolkning i enkelte tilfeller. Konsekvensen av at innbetalt kapital må antas å falle bort ved innløsning av aksjer er at selskaper som foretar kapitalnedsettelse for å dekke tap, bør foreta nedskrivning av aksjenes pålydende, og ikke innløse enkeltaksjer.¹⁰³

4.2.5 Tilbakebetaling av fondsemitert kapital

I enkelte tilfeller vil hele eller deler av nedsettelsesbeløpet fra aksjekapitalen måtte beskattes som utbytte. Dette gjelder i de tilfeller hvor selskapet har foretatt en fondsemisjon uten nytegning, jf. Asl. §§ 10-20 til 10-23.

§ 10-20 sier:

”Forhøyelse av aksjekapitalen ved fondsemisjon kan skje ved overføring til aksjekapitalen fra overkursfondet (jf. § 3-2 annet ledd nr. 3) og fra fri egenkapital.”

¹⁰³ Jf. drøftelsen i punkt 4.2.4.1.

4.2.5.1 Overføring av midler fra fri egenkapital

Hvor kapitalforhøyelsen skjer ved overføring fra den frie egenkapitalen til aksjekapitalen, vil det som regel være opptjent overskudd som overføres og ikke kapital som er innbetalt av aksjeeierne. Ved en senere kapitalnedsettelse, skal den kapitalen som har kommet til ved fondsemisjon anses avregnet først, og bli skattlagt som utbytte. Dette er slått fast i Asl. § 10-11 (5) jf. § 10-11(4).

4.2.5.2 Overføring av midler fra overkursfondet

Hvis selskapet foretar en fondsemisjon fra overkursfondet til aksjekapitalen, for deretter å nedsette aksjekapitalen og utdeler kontanter til aksjeeierne, kan det reises spørsmål ved om den fondsemiterte innbetalte overkursen må sies å ha skiftet ham til opptjent kapital eller om den fremdeles klassifiseres som innbetalt kapital?

Det fremkommer av § 10-11 (4) at aksjer som er utstedt ved forhøyelse av aksjekapitalen uten nytegning ikke skal medregnes til den innbetalte aksjekapitalen. Etter uttrykket ”*uten nytegning*” i § 10-11 (4), er det satt en fotnotehenviing til Asl. § 10-20 flg. Asl. § 10-20 flg omhandler fondsemisjon. §10-11 (4) må derfor forstås dithen at forhøyelse av kapitalen ved fondsemisjon ikke fører til økt innbetalt kapital. Fondsemisjon er i § 10-20 definert som forhøyelse av aksjekapital ved overføring fra overkursfondet eller annen egenkapital. Ut ifra lovens ordlyd, skal derfor ikke overkursfond (eller annen innskutt egenkapital) som er fondsemitert til aksjekapitalen regnes som innbetalt kapital.

Et av formålene bak Skatterreform 2004-2006 var å få en tilnærmet lik beskatning av kapitalinntekt og arbeidsinntekt. Utbyttebeskatning ble derfor gjeninnført. Opptjent kapital skal således ikke kunne tas ubeskattet ut av selskapet. § 10-11 (4) er med på å ivareta dette formålet.

Kapital som ligger på overkursfondet er innbetalt kapital som normalt allerede vil være beskattet. Hensynet til at kapital ikke skal gå ubeskattet ut av selskapet er derfor ikke brutt ved at innbetalt overkurs videreføres på aksjekapitalen.

Ved en kapitalnedsettelse fra overkursfondet direkte til annen egenkapital, vil det overførte beløpet sies å være innbetalt kapital også etter overføringen. Den innbetalte kapitalen skifter derfor ikke til å bli opptjent kapital. Det virker urimelig at en skal miste innbetalt kapital bare fordi kapital fra overkursfondet er emitert over til aksjekapitalen før den overføres til annen egenkapital. Dette tilsier at henvisningen til Asl. § 10-20 om fondsemisjon, kun må anses å gjelde ved fondsemisjon av opptjent kapital. Fondsemisjon av innbetalt kapital, vil derfor fortsatt regnes som innbetalte kapitalen etter fondsemisjonen. Dette resultatet finnes det også støtte for i teorien.¹⁰⁴

4.2.5.3 Fordeling av overkurs som er emitert til aksjekapitalen

Dersom det slås fast at den innbetalte overkursen videreføres på aksjekapitalen, noe som antakelig må være tilfelle, kan det reises spørsmål ved hvordan denne innbetalte overkursen skal fordeles på aksjene. Det er her tre alternative måter å fordele denne innbetalte kapitalen på:

1. Fordeles likt på alle aksjene, både aksjer med og uten overkurs knyttet til seg
2. Fordeles likt på de aksjene som det allerede er knyttet overkurs til
3. Fordeles forholdsmessig på de aksjene som det er knyttet overkurs til

Loven gir ingen avklaring på hvilken av disse fordelingsmetodene som skal benyttes.

Dersom den innbetalte overkursen skulle fordeles likt på alle aksjene vil dette medføre en omfordeling av innbetalt kapital som strider mot prinsippet om at innbetalt kapital er kapital som er knyttet til den enkelte aksje. En slik likedeling vil imidlertid være enkelt å

¹⁰⁴ Bla. Berge, Krogh, Tjølsen s. 157

gjennomføre, siden en da slipper å dokumentere hvilke aksjer en har innbetalt kapital på, eller hvor mye innbetalt kapital det er knyttet til den enkelte aksjen.

Å fordele den innbetalte kapitalen forholdsmessig på den enkelte aksjen vil være ressurskrevende. I et slikt tilfelle vil det ikke holde å dokumentere at det er knyttet innbetalt overkurs til aksjen. Her må en også dokumentere hvor mye innbetalt overkurs som er knyttet til den enkelte aksje. Denne løsningen er best i overensstemmelse med prisnippet om at innbetalt kapital er knyttet til den enkelte aksje.

Mellomløsningen, om at innbetalt overkurs likedeles på alle aksjene det er knyttet overkurs til, kan her virke som et greit kompromiss. Den krever at en vet hvilke aksjer det er knyttet overkurs til, men den krever ikke at det dokumenteres hvor mye innbetalt overkurs som er knyttet til den enkelte aksje. Det er denne fordelingsmetoden som ser ut til å bli anvendt i praksis. Til støtte for dette resultatet kan det vises til boken "Utbytte".¹⁰⁵ Her forutsetter Berge, Krogh og Tjølsen at det kun er aksjer det allerede er knyttet overkurs til som skal kunne øke sin innbetalte kapital ved en emisjon fra overkursfondet.

Hvor fondsemisjon skjer ved utstedelse av vederlagsaksjer, kan det reises spørsmål ved om vederlagsaksjen får en andel av stamaksjenes skatteposisjon "innbetalt kapital". Altså om skatteposisjonen innbetalt kapital fordeles jevnt på stamaksjene og fondsaksjene slik inngangsverdien gjør, jf. Sktl. §§ 10-32 tredje ledd jf. § 10-34.

Verken loven eller forarbeidene sier noe om fordelingen av den innbetalte kapitalen.

Det fremkommer av § 10-32 (3) at inngangsverdien på fondsaksjen skal settes til en forholdsmessig del av inngangsverdien på den eller de aksjer som fondsaksjen knytter seg til. I denne sammenheng vil det være unaturlig om innbetalt kapital skulle underlegges et annet system. Det er sjelden loven eller forarbeidene sier noe om behandlingen av

¹⁰⁵ Berge, Krogh, Tjølsen s. 157

skatteposisjonen innbetalt kapital, men den vil ofte følge de omfordelingsreglene som lovgiver har gitt for inngangsverdi når det er naturlig. Dette taler for at skatteposisjonen innbetalt kapital skal fordeles jevnt på stamaksjene og fondsaksjene. Anne T. Tjølsen ser ut til å være enig i denne fordelingen.¹⁰⁶

¹⁰⁶ ”Skattefri tilbakebetaling av innbetalt kapital til aksjonærene”, artikkel av Anne T. Tjølsen, s. 46

5 Skattemessig konsekvenser ved å tilbakebetale innbetalt kapital

5.1 Reduksjon av inngangsverdien

En skattefri tilbakebetaling av innbetalt kapital innebærer at inngangsverdien, og dermed skjermingsgrunnlaget på aksjen, reduseres tilsvarende tilbakebetalingssummen, jf. Sktl. § 10-35.

Det fremgår av § 10-35 at:

”Nedsetting av selskapets aksjekapital med minsking av aksjens pålydende og tilbakebetaling til aksjonæren skal redusere inngangsverdien på aksjen fra det tidspunktet beløpet er tilbakebetalt. Det samme gjelder tilbakebetaling av innbetalt overkurs”

Dette innebærer at nedsettelsen av aksjekapitalen uten innløsning av enkeltaksjer ikke får umiddelbar skattemessig følger for aksjeeierne. Først ved en senere realisasjon av aksjene vil tilbakebetalt aksjekapital komme til beskatning i form av økt realisasjonsgevinst eller redusert realisasjonstap.

Ved lovendring 6. desember 1996 nr. 2, ble det tilføyd et nytt annet punktum i bestemmelsen. Det ble her presiserer at tilbakebetaling av innbetalt overkurs reduserer inngangsverdien på linje med tilbakebetaling av aksjekapital. Dette gjelder uavhengig av om tilbakebetalingen skjer direkte fra opptjent egenkapital, eller ved nedskrivning av aksjekapitalen eller fondsemissjon ved overkursmidler.¹⁰⁷ Utbetaling av aksjekapital som er utstedet ved fondsemissjon skal som hovedregel skattlegges som utbytte, og vil derfor ikke

¹⁰⁷ Arthur J. Brudvik, Sven Rune Greni, Jan Syversen og Magnus Aarebakke, *Skattelovkommentarene*, s. 798 flg, (heretter Brudvik mfl)

redusere inngangsverdien. Sktl. § 10-35 tolkes således innskrenkende til bare å gjelde tilbakebetaling av innbetalt kapital og overkurs.

Nedsettelse av aksjekapitalen uten tilbakebetaling reguleres ikke av § 10-35. Slik nedskrivning får ingen følger for inngangsverdien.

5.2 Er det skattemessig mest gunstig å dele ut utbytte eller innbetalt kapital?

Det er ikke alltid det lønner seg skattemessig å dele ut innbetalt kapital selv om en slik utdeling er ”skattefri”.

5.2.1 Hvor utdelingen er lik skjermingsfradraget

Ved skattefri utdeling av innbetalt kapital reduseres, som sagt, inngangsverdi og dermed skjermingsgrunnlaget tilsvarende kapitalnedsettelsen, jf. Sktl. § 10-35.

Det skal beregnes skjerming på den enkelte aksjen, jf. Sktl. § 10-12.¹⁰⁸ Dersom det ikke foretas skattepliktig utbytte, skal den ubenyttede skjermingen legges til neste års skjermingsgrunnlag. Ved tilbakebetaling av innbetalt kapital vil en ikke få benyttet den utregnede skjermingen, siden utdeling av innbetalt kapital ikke er utbytte, jf. Sktl. § 10-11 (2), andre punktum. En vil derfor få økt neste års skjermingsgrunnlag med ubenyttet skjerming tilsvarende utbetalingen (siden utbetalingen i dette eksempelet er forutsatt lik skjermingsfradraget), jf. § 10-12 (1) 3 pkt.

Dette betyr at i de tilfeller hvor utdelingen er lik skjermingsfradraget, vil den reduserte inngangsverdien bli fullt kompensert ved at den ubenyttede skjermingen blir tillagt ved neste års skjermingsgrunnlag.

¹⁰⁸ Om skjermingsfradrag, se punkt 1.5.2

Dersom utdelingen karakteriseres som utbytte skal det heller ikke beregnes skatt på utdelingen, siden utbytte innenfor skjermingsfradraget er skattefritt, jf. Sktl. § 10-11 jf. § 10-12. Inngangsverdi og skjermingsgrunnlaget vil ved utbytteutdeling være upåvirket av utdelingen.

Utgangspunktet er at disse to alternativene er like skattemessige sett. Dette er også lovgivers intensjon. Det kan imidlertid forekomme at en ikke fullt ut får benyttet seg av det ubenyttede skjermingsfradraget ved tilbakebetaling av innbetalt kapital. Dette kan belyses med et eksempel:

År 1: En aksje har følgende verdier knyttet til seg:

Inngangsverdi:	1000
Skjermingsfradraget:	30
Innbetalt kapital:	50

Selskapet foretar en utdeling på 30. Utdelingen er her like stor som skjermingsfradraget.

År 2: I år 2 velger aksjeeieren å selge aksjen:

Utgangsverdi:	900
---------------	-----

Ved å karakterisere utdelingen som innbetalt kapital:

Ved tilbakebetaling av innbetalt kapital skal inngangsverdien minske tilsvarende utbetalingen, jf. § 10-35:

Ny inngangsverdi (1000-30):	970
Ubenyttet skjermingsfradrag:	30
Utgangsverdi:	900

Ved salg av denne aksjen vil det oppstå et tap på $(900-970=)$ -70. Dette tapet kan aksjeeieren få tapsfradrag for. Ubenyttet skjermingsfradrag på 30 får han ikke benyttet seg av siden en ikke kan øke et tap ved ubenyttet skjerming, jf. § 10-31 (2).

Ved å karakterisere utdelingen som utbytte;

Her vil det beregnede skjermingsfradraget bli brukt. Imidlertid vil inngangsverdien være uendret.

Inngangsverdien vil altså være: 1000

Ubenyttet skjermingsfradrag: 0

Utgangsverdi: 900

$900-1000=$ -100. Det foreligger her et tap på 100 dette året dersom utbetalingen defineres som utbytte. Aksjeeieren vil da få et tapsfradrag på 100.

Konklusjonen blir her at alternativene gir like skattemessige konsekvenser i år 1. Det er imidlertid ikke alltid en vil få utnyttet økt skjermingsgrunnlag ved en realisasjon. Dette vil være tilfelle hvor en ikke oppnår gevinst, eller så liten gevinst at en ikke får fullt ut benyttet seg av det ubenyttede skjermingsfradraget. Ubenyttet skjermingsfradrag kan ikke øke et tap, bare minske en gevinst. Dette betyr at en utdeling inntil skjermingsfradraget bør karakteriseres som utbytte såfremt det vil oppstå tap ved salg av aksjen, eller så lav gevinst at en ikke får fullt utnyttet det ubenyttede skjermingsfradraget. Hvor det foreligger en stor nok gevinst til å få fullt utnyttet ubenyttet skjerming, vil alternativene gi like skattemessige konsekvenser.

5.2.2 Hvor utdelingen er større enn skjermingsfradraget

Ovenfor er det slått fast at utdeling inntil skjermingsfradraget bør karakteriseres som utbytte. Dette siden en ikke alltid får fullt utnyttet det ubenyttede skjermingsfradrag. Her skal det vurderes hva som lønner seg hvor utdelingen er høyere enn skjermingsfradraget.

Hvor en velger å dele ut skattemessig innbetalt kapital, vil det også her oppstå ubenyttet skjerming slik som eksempel over viser, men siden det her deles ut et beløp som er høyere enn skjermingsfradraget, får en ikke full kompensasjon for reduksjonene i inngangsverdien. En får kun kompensasjon som tilsvarere ubenyttet skjerming. Inngangsverdien vil derfor bli lavere enn før utdelingen av den innbetalte kapitalen. Kapitalnedsettelsen fører således til en utsatt beskatning i form av lavere inngangsverdi, og således lavere skjerming på senere utbytte utbetalinger.

Dersom en velger å karakterisere utdelingen som utbytte, skal utdelingen utover skjermingsfradraget beskattes med 28 %, jf. § 10-11 jf. § 10-12. Inngangsverdi og skjermingsgrunnlag vil være upåvirket av en slik utdeling.

Dersom en i eksempelet ovenfor bestemmer seg for å dele ut 50 istedenfor 30, bør 30 av utdelingen karakteriseres som utbytte. Dette beløpet kan da deles ut skattefritt pga. skjermingsfradraget, jf. eksempelet i punk 5.2.1. Videre skal det vurderes hva det skattemessig er mest gunstig å karakterisere de resterende 20 som. Hvis de karakteriseres som utbytte, vil det foreligge en utbyttebeskatning på 5,6 i år 1.¹⁰⁹ Dersom selskapet velger å karakterisere det som tilbakebetaling av innbetalt kapital, vil det ikke foreligge beskatning i år 1, men inngangsverdien vil minske med 20. Hvis aksjen selges i år 2, vil det således oppstå et tap på 80.¹¹⁰ Tapet vil være 20 lavere enn dersom en hadde utbyttebeskattet utbetalingen på 20.¹¹¹ Hvor en har mulighet til fullt tapsfradrag, vil disse alternativene være skattemessig likeverdige i år to.¹¹² I de tilfeller en ikke får fullt tapsfradrag, vil det lønne seg å karakterisere utbetalingen som innbetalt kapital. Videre vil

¹⁰⁹ 28 % av utbytte på 20. Skjermingen er allerede brukt opp, så alt vil komme til beskatning.

¹¹⁰ 900-980= minus 80.

¹¹¹ 900-1000= minus 100

¹¹² Utbytte = 28 % av 20= **5,6**

Innbetalt kapital= 28 % av 20= **5,6** det utbetalingen av innbetalte kapitalen har minsket inngangsverdien med.

det lønne seg å karakterisere utbetalingen som innbetalt kapital i de tilfeller hvor en ikke har planer om å realisere aksjen med det første siden dette vil utsette beskatningen.

5.3 Negativ inngangsverdi – ”evigvarende” utsettelse av realisasjonsbeskatning

Inngangsverdien skal, som ovenfor nevnt, reduseres tilsvarende summen av tilbakebetaling av innbetalt kapital. Det kan i denne forbindelse reises spørsmål ved om inngangsverdien kan bli negativ hvor den tilbakebetalte innbetalte kapitalen er høyere enn aksjenes inngangsverdi. Hvis ikke inngangsverdien skal kunne bli negativ ved en slik tilbakebetaling, vil aksjeeieren kunne nyttiggjøre seg skattefriheten for den innbetalte kapitalen to ganger, både ved tilbakebetalingen av innbetalt kapital og ved gevinstberegningen.

§ 10-35 behandler ikke dette spørsmålet. Det er klart at inngangsverdien kan bli negativ etter § 9-6 og 9-7.¹¹³ Det er derfor ingen grunn til at den ikke skal kunne bli negativ etter § 10-35. Dette er også slått fast i Skattelovkommentaren til § 10-35 og Lignings-ABC.¹¹⁴

Skjermingsgrunnlaget kan ikke settes lavere enn null, jf. § 10-42 10. ledd. Det kan således ikke fastsettes negativ skjerming. Grunnlaget for beskatning ved utbytteutdeling vil dermed aldri blir høyere enn aksjeeiernes utbytte av årets overskudd. Negativ inngangsverdi vil imidlertid bli lagt til grunn ved realisasjon. Den vil øke en realisasjonsgevinst eller minske et realisasjonstap.

Hvor aksjeeierne ikke vil realisere og betale skatt av den negative inngangsverdien, kan de velge å la selskapet leve videre uten å utløse realisasjonsgevinst. Et aktuelt spørsmål er om dette også gjelder et selskap der virksomheten er opphørt – et sovende selskap uten verdier, men med en lånt skatteforpliktelse. Et slikt selskap trenger ikke likvideres i selskapsrettslig forstand. Det er fortsatt et eksisterende aksjeselskap. Den negative inngangsverdien vil

¹¹³ Zimmer (red.) s. 499

¹¹⁴ Lignings- ABC s. 37 punkt 4.2.9

således ikke komme til beskatning. Til tross for at selskapet er et ”sovende selskap”, må det fremdeles oppfylle pliktene etter aksjelovgivningen slik som plikten til å ha revisor, styre og å avlegge og sende inn årsregnskap til regnskapsregisteret.¹¹⁵ Det er noe omdiskutert om et ”sovende selskap”, kan sies å være faktisk likvidert i skatterettslig forstand ved bruk av prinsippet om skattemessig gjennomskjæring slik at den negative inngangsverdien skal realisasjonsbeskattes. Altså om en skatterettslig skal se bort fra at selskapet fortsatt eksisterer kun av skattemessige grunner. Aarebakke ser ut til å mene det.¹¹⁶ Zimmer har imidlertid gitt uttrykk for at så lenge selskapet oppfyller de selskapsrettslige kravene, skal det mye til før det kan foretas en gjennomskjæring i et slikt tilfelle.¹¹⁷ Dette underbygger han ved å vise til opphevelsen av reglene om at fremførbart underskudd bortfaller ved opphør av næring. Han mener at dette må ses på som et utslag av at lovgiver i større grad enn tidligere anerkjenner at et selskap kan beholde sine skattemessige posisjoner selv etter at næringsvirksomheten er opphørt. Zimmers uttalelse er nyere enn Aarebakkes. Videre ble Aarebakkes uttalelse avgitt før reglene om fremføring av underskudd ble endret. Det tilsier at Zimmers oppfatning bør tillegges størst vekt når en skal vurdere rettstilstanden.

En nærmere drøftelse av dette spørsmålet, dreier seg om grensen for i hvilke tilfeller det kan foretas skatterettslig gjennomskjæring, og faller utenfor temaet i denne avhandlingen.

5.3.1 Lav arveavgift – høy innbetalt kapital

Ved arveavgiftspliktig overføringer av aksjer, typisk gave eller arv til barna, beregnes arveavgift med utgangspunkt i enten 30 % eller 100 % av aksjens ligningsmessige formuesverdi, jf. Arveavgiftsloven § 11a¹¹⁸, jf. Sktl. § 4-12. Dette gir svært ofte et lavt arveavgiftsgrunnlag sammenlignet med aksjens virkelige verdi.

¹¹⁵ Zimmer (red.) s. 407

¹¹⁶ Zimmer (red.)1988 på s. 214.

¹¹⁷ Zimmer (red.) s. 408

¹¹⁸ Lov av 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver (heretter Aal.)

Arveavgiftsgrunnlaget vil kunne være lavere enn skattemessig innbetalt kapital på aksjen.

Det kan tenkes et tilfelle hvor en far eier aksjer som har høy innbetalt kapital knyttet til seg, eks 700. Disse aksjene overfører han til barna sine som gave/forskudd på arv. Barna vil i utgangspunktet overta farens inngangsverdi, eks 400, jf. prinsippet om kontinuitet § 10-33. Hvor det foreligger arveavgiftplikt, skal imidlertid ikke inngangsverdien settes høyere enn til det beløp som er lagt til grunn ved arveavgiftsberegning, jf. § 9-7. Denne verdien er som regel lav, eks 200. Barna vil derfor kun betale arveavgift av 200, og ha en skattemessig inngangsverdi på 200. Etter denne overføringen kan barna velge å ta ut innbetalt kapital skattefritt opptil 700, siden den innbetalte kapitalen videreføres.

Her vil barna få en negativ inngangsverdi på aksjen sin. Barna kan imidlertid velge å ikke realisere denne negative inngangsverdien, men bli sittende på selskapet som et ”sovende selskap”.¹¹⁹

At foreldre på svært gunstig måte kan overføre en mulighet for uttak av skattefrie midler til barn uten arveavgiftsberegning er et arveavgiftsspørsmål, og faller utenfor avhandlingens tema. Det mangler sammenheng mellom arveavgiftsreglene og skattereglene. De videre urimeligheter en slik aksjeoverføring medfører, forsvarere imidlertid at problemstillingen her nevnes.

¹¹⁹ Se punkt 5.3

6 Avslutning

I denne avhandlingen er det drøftet når en vederlagsfri overføring av verdier fra et aksjeselskap til en aksjeeier kan karakteriseres som tilbakebetaling av innbetalt kapital, og således utbetales skattefritt.

Den rettslige statusen vedrørende tilbakebetaling av innbetalt kapital er i liten grad lovfestet, og bygger i stor grad på uttalelser avgitt av Finansdepartementet, Skattedirektoratet samt juridisk teori. Disse uttalelsene er lite tilgjengelige, noe som fører til et ressurskrevende system både for skattyter og for ligningsetat.

Det kan reises spørsmål ved om det er ønskelig med en større grad av lovregulering rundt spørsmålet om tilbakebetaling av innbetalt kapital. Lovregulering innebærer ikke alltid en forenkling av et rettsområde. Det kan her vises til reglene om aksjens inngangsverdi, som til tross for mer omfattende lovregulering har blitt svært komplisert og detaljert, noe som fører til at de er ressurskrevende å gjennomføre. Ved økende lovregulering av skattespørsmål rundt tilbakebetaling av innbetalt kapital bør hensynet til å forenkle systemet ha høy prioritet, og burde ses i sammenheng med en forenkling av bestemmelsene for fastsettelse av inngangsverdien.

Prinsippet om at skattemessig innbetalt kapital er en skatteposisjon som er knyttet til den enkelte aksjen utgjør et vesentlig problem. Det brukes i dag store ressurser for å finne den innbetalte kapitalen vedrørende den enkelte aksje. Det kan reises spørsmål ved om dette prinsippet bør fravikes til fordel for et system hvor en foretar en utjevning av den innbetalte kapitalen på samtlige av aksjeeierens aksjer. Et slikt system vil være mindre presist, og det vil gi større rom for omgåelse. Disse uheldige konsekvensene bør vurderes opp mot den ressursbesparelsen og forenklingen et slikt system vil medføre.

7 Litteraturliste

7.1 Lover

7.1.1 Opphevede lover

Skatteloven 1911 – Lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt

Skattebetalingsloven – Lov av 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt

Aksjeskatteloven – Lov av 19. juni 1969 nr. 71 om særregler for skattlegging av aksjeselskaper og aksjeeiere

Selskapsskatteloven – Lov av 20. juli 1991 nr. 65 om særregler for beskatning av selskaper og selskapsdeltakere

7.1.2 Gjeldende lover

Arveavgiftsloven (Aal.) - Lov av 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver

Ligningsloven (Lignl.) - Lov av 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning

Aksjeloven (Asl.) - Lov av 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper

Regnskapsloven (Rskl.) - Lov av 17. juni 1998 nr. 56 om årsregnskap

Skatteloven (Sktl.) - Lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt

7.2 Litteratur

7.2.1 Bøker

Aarebakke mfl: Magnus Aarebakke, Jan Skåre, Gudmund Knudsen, Tone Ofstad og Asle Aarebakke: *Aksjeloven og Allmennaksjeloven med kommentarer*, Oslo 1999

Advokatfirmaet

Steenstrup Stordrange DA: Advokatfirma Steenstrup Stordrange DA: *Skattereform 2004-2006- Beskatning av aksjeselskaper og selskapsdeltakere*, Oslo 2005

- Almvik, Kristiansen:** Fred-Ove Almvik, Vegard Kristiansen:
Bedriftsbeskatning i praksis, Bergen 2006, 3 utg.
- Andenæs:** Mads Henry Andenæs, *Aksjeselskaper & allmennaksjeselskaper*, Oslo 2006, 2 utg.
- Berge, Krogh, Tjølsen:** Stig Berge, Hilde L. Krogh, Anne Taran Tjølsen:
Utbytte, Oslo 2007
- Brudvik:** Arthur J. Brudvik: *Skatterett for næringsdrivende*, Oslo 2007, 30 utg.
- Brudvik mfl:** Arthur J. Brudvik, Sven Rune Greni, Jan Syversen og Magnus Aarebakke: *Skattelovkommentarene 2003/04*, Oslo 2004, 3 utg.
- Eckhoff:** Torstein Eckhoff: *Rettskildelære*, 5 utgave
- Lignings-ABC 2005:** Skatteetaten, Oslo 2005
- Gjems-Onstad:** Ole Gjems-Onstad: *Norsk bedriftsskatterett*, Oslo 2003, 6 utg.
- Wilskow:** Petter Chr. Wilskow (red.), *Bedriftsbeskatning i praksis*, Oslo 1997
- Zimmer (red.):** Fredrik Zimmer (red.) i samarbeid med Bugge, Artz-Hansen & Rasmussen: *Bedrift, selskap og skatt*, Oslo 2006, 4 utg.

7.2.2 Artikler

Manskow, Kjell Richard og

Høyland, Njaal Arne

”Skatteutvalgets innstilling – aksjonærmodellen”:
Revisjon og regnskap nr. 2/2003 s 29- 32.

Pricewaterhousecoopers:

” Skattemessig utbytte og tilbakebetaling av skattemessig innbetalt kapital”: FAGinformasjon skatt nr. 2/2007

Stoveland, Per Helge,

”Kapitalnedsettelse og utbyttebeskatning”: Magma, årgang 7, nr. 4 -2004.

Tjølsen, Anne Taran ,

”Tilbakebetaling av innbetalt kapital til aksjonærene”: Revisjon og Regnskal nr. 4/ 2001 s. 44 flg.

Tjølsen, Anne Taran ,

”Skattefri tilbakebetaling av innbetalt kapital til aksjonærene”: Revisjon og regnskap nr. 5/ 2006 s. 43 flg.

Zimmer, Fredrik ,

Noen frihåndstegninger om skattereformen:
Skatterett 2003 s. 210 (SR-2003-210)

7.2.3 Kursmateriale

Ernst & Young: ”Egnekapitaltransaksjoner”. Kurs holdt den 13. juni 2007

Den norske revisorforeningen, Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS:
”Skattefri tilbakebetaling av innbetalt kapital”. Kurs holdt den 10. november 2006.

7.3 Forarbeider

(Database: <http://www.lovdatab.no>)

7.3.1 Odelstingsproposisjoner

Ot.prp.nr. 35 (1990*)

Ot.prp.nr. 82 (1993*)

Ot.prp.nr. 71 (1995*)

Ot.prp.nr. 1 (1997*)

Ot.prp.nr. 1 (2004*)

Ot.prp.nr. 26 (2005*)

7.3.2 Norges offentlige utredninger

NOU. 2003:9

NOU. 2005:2

7.4 Forskrifter

(Database: <http://www.lovdatab.no>)

FINF: FOR 1999-11-19 nr. 1158: Forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av Skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14.

7.5 Dommer

(Database: <http://www.lovdatab.no>)

7.5.1 Høyesterettsdommer

Rt. 1938 s. 825	Ringnes Bryggeri
Rt. 1949 s. 296	Virik-dommen
Rt. 1957 s. 1239	Benestad-dommen
Rt. 1998 s. 1425	Troll Salmon-dommen
Rt. 2001 s. 170	Espeland
Rt. 2007 s. 209	

7.5.2 Lagmannsrettsdommer

LB-2000-1578	Kronos-dommen
---------------------	---------------

7.6 Uttalelser i skattesaker og skattespørsmål

7.6.1 Dommer, uttalelser mv. i skattesaker

(Database: <http://www.rechtsdata.no/nes/nes.cfm>, for Utv som er avgitt etter 2000. De som er avgitt før 2000, er hentet fra skriftlig format)

Utv. 2006 s. 983
Utv. 2004 s. 630
Utv. 2004 s. 232
Utv. 2003 s. 796
Utv. 2002 s. 183
Utv. 1999 s. 994
Utv. 1999 s. 477
Utv. 1995 s. 468
Utv. 1995 s. 108

Utv. 1994 s. 1420

Utv. 1993 s. 468

Utv. 1993 s. 231

Utv. 1979 s. 610

7.6.2 Uttalelser fra Finansdepartementet

(Database: <http://www.odin.dep.no/fin/>)

Finansdepartementets uttalelse av 9. april 2003

Finansdepartementets uttalelse av 28. mars 2006

7.6.3 Høringsuttalelser

(Database den10 oktober:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/fin/dok/hoeringer/hoeringsdok/1998/Horingsnotat-22101998.html?id=92729>)

Høringsuttalelse av 21. oktober 1998: om endring i selskapsskattelovens regler om skattefri fusjon og fisjon som følger av nye aksjelover og ny regnskatslov.)

7.6.4 Bindende forhåndsuttalelser

(Database: <http://www.skatteetaten.no/Templates/Oversiktsside.aspx?id=2100>)

BFU 66/06: Bindende forhåndsuttalelse fra Skattedirektoratet, avgitt 20. desember 2006: Gir spleis av aksjer til én med etterfølgende nedsettelse av overkursfond og tilbakebetaling grunnlag for ulovfestet gjennomskjæring?

BFU 53/05: Bindende forhåndsuttalelse fra Skattedirektoratet, avgitt 27. oktober 2005: Spleis av aksjer og anvendelse av overgangsregel E til skatteloven § 2-38

